

Patriarkala policydiskurser i internationella samarbeten

En feministisk diskursiv analys av den 30:e parlamentariska
Östersjökonferensen

Patriarchal policy discourses in international cooperations

A feminist discursive analysis of the 30:th parliamentary Baltic
Sea conference

Runa Alakoski

Abstract

This essay examines policy discourses in the 30th Baltic Parliamentary Conference held in 2021. By examining several policy proposals from the resolution adopted by the participants, as well as related key documents and speeches from parliamentarians, the underlying assumptions and logics shaping these policies are examined. The thesis analyses whether there are gendered patterns in the policy discourses. The policy areas examined are about cooperation, identity, climate, and the environment. The material is analysed by combining the theory feminist discursive institutionalism and by using Carol Bacchi's method "What's the problem represented to be?". The conclusions are that there are many underlying problematizations that contribute to shaping policies in the 30th Baltic Sea Conference, which are supported by hidden gender coded language. The problematisations underpinning the policies are "hiding" other ways of evaluating and shaping problems, solutions, and policy areas.

Keywords: Discourse, policy, WPR, problematisation, feminist discursive institutionalism, gendered patterns, language, The parliamentary Baltic Sea conference, The Baltic Sea region.

Innehållsförteckning

1.0 Inledning.....	5
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Syfte.....	9
1.3 Frågeställning.....	9
1.4 Avgränsningar och urval.....	9
1.5 Disposition	9
2.0 Forskningsöversikt	10
2.1 Forskning om policyskapande i politiska möten och som diskurs	10
Policyskapande i möten	10
Policy som diskurs	12
2.2 Forskning om och genus, språk och policy	12
2.3 Forskning om regionalism runt Östersjöregionen och Norden.....	14
3.0 Teoretiskt ramverk	15
3.1 Introduktion till Carol Bacchi	16
3.2 Vilket policybegrepp? - Policy som diskurs	17
3.3 Feministisk diskursiv institutionalism (FDI) – en inledning.....	18
3.4 Hur kombineras det diskursiva med feministisk institutionalism?	18
3.5 Policyområdena	20
Samarbetspolicys i ÖR	21
Klimatpolicys i ÖR	21
4.0 Metod	22
4.1 WPR – What’s the problem represented to be?	22
Bacchis frågebatteri	24
Bacchis diskursiva verktyg.....	25
4.2 Material.....	26
4.3 Tillvägagångssätt.....	27
5.0 Analys.....	29
5.1 Den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen - Sustainable democracy - how to face a changing world.....	30
5.1.1 Analysdel 1.....	30
Analys av den trettionde Östersjökonferensen – Cooperation in the baltic sea.....	30

Policydiskursen om den starka regionen med den starka identiteten	35
5.1.2 <i>Analys del 2</i>	37
Klimatpolicys i Östersjökonferensen - Climate change and biodiversity	37
Hållbar ekologi, teknologi och koldioxidutsläpp – Vad innehåller de?	41
6.0 Slutsatser	43
7.0 Diskussion	45
7.1 <i>Framtida forskning inom ämnet</i>	46
8.0 Litteraturlista	48
8.1 <i>Litteratur</i>	48
8.2 <i>Vetenskapliga artiklar</i>	50
8.3 <i>Webbsidor</i>	51

1.0 Inledning

Wekerle (2013, 298) citerar den feministiska forskaren Jane Jenson när hon argumenterar för att idéer är betydelsefulla. Eftersom idéer är betydelsefulla, är det viktigt att analysera vilka idéer som gömmer sig och återfinns i politiska diskurser. Inte för att idéerna ensamma ”skapar” saker, men för att idéer är en del av och medskapare av institutionella representationer, lösningar och problem i politiska frågor. Att diskurser organiserar innebörden av ord menar Wekerle (ibid) är fundamentalt för att förstå vilka gränser som uppstår och hur saker görs vettiga. Hon skriver hur diskurser även om de är formbara ”...can exert important influences on policy by setting the terms in which it is thought and enacted...” (ibid). Samtidigt som till synes neutrala regler finns runt om oss i politiska sammanträden kan sammanhangen och processerna varigenom policys skapas vara påverkade av, och innehålla informella regler som härrör från könsnormer. Politiska institutioner är inte avskilda från de regler som skapar könsnormer på arbetsplatsen, i hemmet eller i samhället (Lowndes 2014, 687). För att citera Fiona Mackey och Georgina Waylen: ”We need to ask, what work does gender do in particular institutional contexts and different processes of change?” (2014, 491). Samtidigt som vikten av att analysera och inkludera könsmönster betonas av många forskare, belyses även tystnaden kring kön i såväl policydokumenten som i analyser i statsvetenskaplig litteratur (se exempelvis Magnusdottir & Kronsell 2015, 308; Wekerle 2013, 294; Hudson, Rönnblom & Teghtsoonian 2017 för att nämna ett exempel). Tystnader är vidare något som forskaren Carol Bacchi undersöker. När Bacchi studerar policys förespråkar hon ett angreppssätt där inget tas för givet (Bacchi 2009, ix). Genom att studera problematiseringar, istället för problem, undersöks logiker och antaganden som ligger bakom de till synes neutrala problemen, för att även studera vilka tystnader som existerar bakom de dominerande policydiskurserna.

Fokuset för den här uppsatsen kommer vara den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) som i augusti 2021 hölls för det trettionde året i rad. Sveriges riksdag stod värd för de dryga 190 deltagarna och medverkarna som samlades digitalt från elva regionala parlament, elva nationella parlament samt från fem interparlamentariska organisationer. Även experter, regeringsrepresentanter och andra inbjudna gäster från Östersjöregionen deltog (Riksdagen 2021). Den parlamentariska Östersjökonferensen är en komplex mötesplats där politisk dialog kring Östersjön har frodats och utvecklats sedan 1991 och kalla krigets slut (Bspc u.å.). På

den trettionde konferensen diskuterades omfattande frågor om allt från demokrati, till hållbar utveckling och samarbetet i regionen (Riksdagen 2021). Men trots organisationens långa existens och starka samsarbetsarena är den än idag ett relativt outforskat område. Men vad ligger bakom de till synes självklara, oproblematiserade orden? Vilka problemformuleringar och bilder skapas? Det är med hjälp av Bacchis WPR-metod, och teorin feministisk diskursiv institutionalism som den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen kommer undersökas i den här uppsatsen. Genom att undersöka och kritiskt granska konferensen bidrar uppsatsen till att problematisera ett politiskt språk som spänner sig mellan nationella gränser. Genom att lyfta in ett feministiskt perspektiv i det Nord-Baltiska sammanhanget bygger uppsatsen vidare på uppmaningar från tidigare forskarna om att studera eventuella tystnader kring kön i policyprocesser och på uppmaningar att studera sådant som förefaller som neutralt (Magnusdottir & Kronsell 2015, 308; Wekerle 2013, 294; Hudson, Rönnblom & Teghtsoonian 2017). Eftersom den parlamentariska Östersjökonferensen inte är beforskad i stor utsträckning bidrar uppsatsen även till att fördjupa förståelsen för konferensen som sådan, regionen och policydiskurser som rör sig i området. Den blir på så vis även ett bidrag till den statsvetenskapliga forskningsdisciplinen.

1.1 Bakgrund

I det här avsnittet kommer bakgrundsinformation till regionalismens framväxt i Europa, Östersjöregionens historia och samarbete samt information om den parlamentariska Östersjökonferensen, hädan efter refererad till som ”Östersjökonferensen”, och ”konferensen”, att presenteras. En förståelse för regionalisering, Östersjöregionens historia och framväxt samt konferensens nutida kontext är värdefull bakgrundsinformation som sätter uppsatsen i sitt sammanhang.

En viktig fråga att besvara är varför samarbeten och den interparlamentariska sfären vuxit. Ett kort svar på den frågan stavas globalisering. Kurunmäki (2016, 43f) redogör för hur demokratibegreppet efter det kalla kriget kom till att förändras i Europa. Det har gått från att tidigare handla om sådant som pågick innanför stater, till att även betraktas som något både innanför, utanför och mellan territoriella gränser. Men förutom att länders demokratibegrepp förändrats lyfter Kurunmäki även hur regionalisering och regionalt samarbete sågs som “spaces of expression” (Koselleck 1979, 49 refererad i Kurunmäki 2016, 44). Regionala

samarbeten blev fruktbara centrum där idéer om integration, avterritorialisering, transformation och gränsöverskridande samarbete kunde blomstra. Detta var i förlängningen något som passade väl i diskursen om flernivåstyre och sågs som en åtgärd mot det demokratiska underskott som den europeiska politiska integrationen förde med sig (Kurunmäki 2016, 44).

Östersjöregionen är vidare ett forskningsfält som tydligt intresserat den statsvetenskapliga forskningen ur flera utgångspunkter. Williams (2001, 1) skriver bland annat om hur Östersjöregionen beskrivits av tidskriften *The Economist* som den viktigaste, största och en av de mest lovande regionerna i Europa. Fasone (2013,127) skriver att regionen är av intresse och relevans då en koncentrerad flora av interparlamentariska samarbeten pågår inom regionen. I avsnitt 2.0 *forskningsöversikt* påvisas dock att forskning kring policyprocessen, och innehållet i de sammankomster, samarbeten och möten som sker i Östersjöregionen är relativt outforskat. Det tål därför att begrundas ytterligare.

Shymick resonerar angående Östersjöregionen och ställer frågan: ”vem samarbetar med vem och varför?” (2013, 67). För att kunna svara på den frågan redogör Shymick för de pusselbitar som regionen består av. Dels beskrivs regionen som ett ekosystem som kretsar kring Östersjön, dess marina liv och vattenutloppet. Dels går regionen att ses som en ekonomisk entitet där länderna runt regionen är ekonomiskt bundna och beroende av varandra, dels diskuteras regionen som en politisk region, sammansvetsad av transnationella organisationer, nätverk och samarbeten (ibid). Hur och varför de regionala samarbetarna fått fäste att utvecklas skildras olika i litteraturen. Något som däremot tycks återkomma som en brännpunkt för regionens utveckling, är slutet på kalla kriget, där det politiska landskapet för majoriteten av alla inblandade länder förändrades (Williams 2001, 5f; Shymick 2013, 67 & Kurunmäki 2016, 46). Knudsen (2007, 2f) diskuterar bland annat hur kooperativ säkerhet varit centralt för regionen och undersökts av många med start efter kalla kriget. Vidare redogör författaren för vilka grunder och konceptuella antaganden som kan användas för att förstå regionens uppbyggnad (ibid). Resonemangen rör sig kring hur länderna samarbetar trots skiftande maktdynamiker, diverse identiteter och ideologier. Där identitet, makt, relationer och centrala aktörer används för att förklara regionens uppbyggnad och grundpelare (ibid, 4f).

Östersjökonferensen beskrivs på dess officiella hemsida som ett forum för politisk dialog. Samarbetet ska gynna diskussion och höja medvetenheten om frågor av politiskt intresse och relevans för regionen (Bspc u.å.). Startskottet för BSPC var 1991, när konferensen hölls första gången i Helsingfors, Finland (Federation Council u.å.). Sedan dess har en årlig konferens arrangerats, parlamentarikerna har träffats för att ta fram och godkänna resolutioner under konsensus. Resolutionerna skickas sedan till medlemsländernas regeringar, i form av rekommendationer. Församlingen har även ett antal arbetsgrupper som under året håller samarbetet och dialogen vid liv (Bspc u.å.). Totalt deltar parlamentariker från elva nationella parlament, elva regionala parlament och fem parlamentariska organisationer runt Östersjön. Medlemsländerna är Danmark, Estland, Finland, Tyskland, Island, Lettland, Litauen, Norge, Polen, Ryssland och Sverige. Östersjökonferensen utgör således en parlamentarisk bro mellan EU och icke EU-länder (Federation Council u.å. & Bspc u.å.).

Kurunmäki (2016, 45f) går igenom resolutioner, rapporter, och några tal från Östersjökonferensen mellan 1991–2015 och omfattar en tid när Sovjetunionen fortfarande existerade, en närliggande tid där alla medlemsländer utom Ryssland blev medlemmar i EU eller Nato, eller både och. Ett flertal intressanta aspekter lyfts. Bland annat hur innehållet i konferensen har reviderats i relation till att det politiska landskapet runt om konferensen har förändrats. Författaren skriver: ”The rhetoric used at the BSPC suggests that it is an institution that has lived on expectations rather than on influence.” (ibid, 53).

Det faktum att Östersjökonferensen genererar konsensusbaserade resolutioner har lett till ett språkbruk där förväntningarna har en central roll. Detta bidrar till bilden att konferensen är mer inflytelserik än vad den i realiteten är (ibid). Att inom politiken använda sig av förväntningar kan bli till en politisk retorik och ett sätt att kringgå politiska meningsskiljaktigheter (ibid). Sammanfattningsvis visar Kurunmäki hur ämnen bytts ut, ord har skiftat och tonläge förändrats. Han ifrågasätter också den retoriska bilden jämfört med det verkliga utfallet av konferensen. Underliggande utforskas vilket syfte konferensen har och hur konferensen har utvecklats (Kurunmäki 2016).

Avslutningsvis ger ovanstående bakgrundsinformation en bild av Östersjökonferensen, regionalismens framväxt och Östersjöregionens historia. Informationen är viktig då uppsatsen sätts i sin kontext och ger läsaren en inramning för de nästkommande delarna där

Östersjöregionen, regionalism och främst den trettionde Östersjökonferensen kommer vara centrala.

1.2 Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att utifrån ett feministiskt perspektiv undersöka vilka problematiseringar, underliggande språkbruk och föreställningar som skildras och används i den trettionde Östersjökonferensen. Detta för att fördjupa förståelsen om varför vissa typer av problematiseringar existerar, och vad som i sin tur inte problematiseras. Det preciserade syftet är att analysera könade mönster i policydiskurserna i den trettionde Östersjökonferensen.

1.3 Frågeställning

Utifrån syftesbeskrivningen har följande frågeställningar formulerats:

- Vilka policys diskuteras i den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen?
- Vilka problematiseringar underbygger framträdande policier i den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen?
- Finns det dolda, genuskodade policys i policydiskurserna?

1.4 Avgränsningar och urval

Östersjökonferensen innehåller flera intressanta aspekter och trettio år av material att undersöka. För den här studien har ett flertal avgränsningar gjorts. Förutom att uppsatsen djupdyker i en konferens (den trettionde), har även materialet relaterat till konferensen avgränsats. Från den sju timmar långa konferensen kommer två sessioner att undersökas. Den första sessionen avhandlar samarbetet i regionen. Det andra temat behandlar klimat och biodiversitet i regionen. Tre källor har valts ut för att analysera policyområdena, vilka kommer presenteras och diskuteras i avsnitt 4.2 *material* samt avsnitt 4.3 *tillvägagångssätt*.

1.5 Disposition

Uppsatsen är disponerad i följande ordning: Kapitel ett inleds med bakgrundsinformation till studiens problemområde som sedan övergår till uppsatsens syfte, frågeställningar och på de urval som gjorts. I kapitel två redovisas och diskuteras tidigare forskning inom studiens problemområde. Forskning om genus, språk, möten och Östersjöregionen kommer bland annat diskuteras. I kapitel tre presenteras det teoretiska ramverket som valts för uppsatsen. I det fjärde kapitlet kartläggs studiens metod, vilket är en kombination av en diskursanalys och policyanalys inspirerad av Carol Bacchi. I metodkapitlet presenteras också materialet för uppsatsen och tillvägagångssättet för hur analysen kommer utföras. I kapitel fem kommer materialet redovisas och analyseras med hjälp av studiens teori och metod. I kapitel sex presenteras de slutsatser som framkommit i analysen, vilket sedan leder in till kapitel sju som är en diskussion om studien och förslag till framtida forskning inom ämnet. Slutligen är kapitel åtta en källförteckning där studiens referenser återfinns.

2.0 Forskningsöversikt

Nedanstående kapitel är en granskning av tidigare forskning inom uppsatsens problemområde. Forskningsöversikten är en viktig nyckel för att positionera studien i förhållande till befintlig forskning (Luker 2010, 77f). Avsnittet är indelat i tre tematiska områden som tillsammans ringar in forskningsområdet. Det första området är indelat i två underrubriker. De tre huvudområdena är följande: 2.1 *Forskning om policyskapande i politiska möten och som diskurs*, 2.2 *Forskning om genus, språk och policy samt* 2.3 *Forskning om regionalism runt Östersjöregionen och Norden*. Målet är att kartlägga hur tidigare forskare resonerat, bedöma vad som tidigare sagts, vilka teorier och ingångspunkter som finns i litteraturen. Finns det något glapp? Saknas pusselbitar?

2.1 Forskning om policyskapande i politiska möten och som diskurs

Policyskapande i möten

”Varför alla dessa möten?” Så inleds Halls, Leppänens och Åkerströms bok som utforskar den moderna, utbredda möteskulturen (2019, 7). Ur flera utgångspunkter diskuterar forskarna komplexiteten i möteskulturer (ibid,11). En aspekt som lyfts är de ökade kraven på samverkan

som de menar leder till att aktörer och organisationer måste anstränga sig mer för att föra en god "samverkansdiplomati". I samverkansprocesser skapas, stärks och upprätthålls organisationers identitet såväl som antaganden om andra organisationers identiteter, styrkor och svagheter (ibid, 105). I mötesverksamheten går det även att återfinna olika typer av maktutövanden, där försök att kontrollera språk och interaktionsmönster går att utträna som en typ av makt. Nämligen makten att påverka föreställningar, definitioner av verkligheten eller att "kontrollera diskursen" (ibid, 130).

Intressant med Hall, Leppänen och Åkerströms resonemang är att möten, som varken förefaller som något spektakulärt eller ovanligt, problematiseras och kompliceras. Forskarna tydliggör hur mycket det är som händer under möten och hur många olika utgångspunkter det skulle gå att fördjupa sig i ytterligare: Policyskapande, språk, problemformulering och dagorningsmakt exempelvis. För att ytterligare förstå både bredd och djup skulle det vara intressant för vidare forskning, att studera enskilda sammankomster, undersöka om de besitter alla dessa funktioner, som återfinns i Hall, Leppänen och Åkerströms resonemang.

Tepper (2004) diskuterar likt ovanstående verk, policyskapande i olika typer av sammankomster och möten. Författaren ställer frågan till vilken grad möten leder till policy "outcomes" och tar i artikeln hjälp av Kingdons flödesmodell där tre olika "flöden" av policys leder till förändring och vissa policys når det som i modellen benämns som "policy windows" (ibid, 524f & 529). Samtidigt som det i texten tydliggörs hur möten och policyskapande går hand i hand, belyses även att möten under en längre tid inte studerats i en särskilt stor utsträckning, och att det är viktigt att se möten som betydelsefulla element där policys produceras (ibid, 533).

Återkommande i de två ovannämnda verken är konstaterandet att mötessammankomster är komplexa miljöer där mycket händer, befästs och produceras. Men med enligt min tolkning avslutas analyserna där. Jag lämnas stundtals med en diffus känsla och med vidare frågor. Vad produceras? Vad befästs? Hur går det till? I verken illustreras ett glapp i forskningspusslet. Tepper (2004, 540) avslutar med en liknande reflektion och menar att det i framtida forskning är betydelsefullt att ställa frågor om vilka problem och policys som skapas.

Policy som diskurs

Hajer (2002) beskriver hur forskningsfältet för policyanalyser har kommit att förändrats. Sedan 1980-talet har diskursanalyser blivit vanligare och fått en mer betydande roll. När policys studeras tas språk, underliggande idéer och bilder alltmer i beaktande. Detta beskrivs av författaren som en reaktion på de gränser som den traditionella policyanalysen innehåller (ibid, 61). Författaren menar att sådant som förefaller naturligt, eller neutralt går att synliggöra som betydande för den statsvetenskapliga forskningen genom att studera policys genom diskurser. Exempelvis kan det som anses politiskt komma att variera beroende på vilka narrativ det omges av (ibid, 62f).

Medan Hajer (ibid) stundtals separerar och stundtals för samman policystudier med studier om diskurser resonerar Bacchi (2000) på liknande vis om ingången för policys som diskurser. Till skillnad från Hajer (2002) lämnar däremot Bacchi aldrig ett glapp mellan policy och diskurs. Hon står genomgående fast vid att de kan ses som naturliga delar av varandra. Bacchis artikel fyller luckor som saknas hos Hajer. Bacchi (2000) tar upp svårigheter och en återkommande ambivalens inom fältet policy-diskurs vilket inte Hajer gör. Hon beskriver hur diskursanalyser tenderar att fokusera på grupper med makt. Dessa utmålas vidare vara de som skapar diskurserna samt lever i dem. Grupper utan makt tas däremot sällan i beaktande. Bacchi menar att det vore fruktbart att finna en balans, som tydliggör att ingen är fri från diskurser, och att alla på något vis är medskapare och omskapare av dem (ibid, 52). Kärnan i Bacchis artikel är förhållningssättet, att policys kan studeras som diskurser där både problemen och lösningarna skapas samtidigt. De som studerar policys borde inte leta efter ”problemen” utan studera hur dessa ”problematiserar” (ibid, 48ff).

För en läsare som inte tidigare bekantat sig med diskurs-och policybegreppet ter sig kanske Bacchis (2000) och Hajers (2002) resonemang som diffusa. Men det som forskarna bidrar till är ett uppluckrande av idéer om vad policys är, kan vara och studeras som – för nutida forskare som står inför ämnet. Vidare resonerar forskarna i dessa artiklar inte om vilka typer av problematiseringar, bilder och koncept som framkommer i diskurs och policyskapande, eller var dessa styrande bilder kommer ifrån. Detta kan ses som en brist.

2.2 Forskning om och genus, språk och policy

Statsvetaren Maud Eduards beskriver i sin bok "Kroppspolitik" (2007, 13–27) om fem begrepp som ramar in hennes forskning. Bland annat demokrati, konflikter och nationen sätts i relation till kvinnligt och manligt, något som hon i sin tur menar bygger upp föreställningar om verkligheten. Intressant är hur hon, liksom den omtalade Judith Butler (1988) påvisar hur dominerande idéer kring kön formar världen, leder till exkluderande av kvinnor och till en homogen ström av problem och lösningar (Butler 1988, 30ff & Eduards 2007, 15). Gemensamt för dem är även att de poängterar tystnaden kring problemet (Butler 1988, 30ff & Eduards 2007, 15ff).

Eveline & Bacchi (2010, 87) redogör för hur kön har diskuterats och studerats inom det statsvetenskapliga fältet. De diskuterar "gendering" som ett verb snarare än som ett substantiv och menar att könade mönster är något som görs genom exempelvis språkbruk, relationer och skapas diskursivt genom institutionella och organisatoriska processer. Att prata om "gendering" är vidare något som författarna menar inte har fått fäste ännu när genusperspektiv appliceras i forskning. Dock är det deras ståndpunkt att förståelsen av kön som något som görs och produceras skulle kunna leda till en förståelse om kön som något högst levande, som en effekt av en diskurs och inte endast som en kategorisering (ibid, 87f).

Magnusdóttir och Kronsell (2015) skiljer sig något från de ovannämnda forskarna. De studerar könsrepresentation i klimatpolicys i Skandinavien och utforskar skillnaden mellan vad som *skildras* i klimatpolicys, alltså det deskriptiva, och vad som faktiskt produceras i dessa policys - alltså resultaten av skildringarna. Hänger delarna ihop, eller finns det ett glapp mellan vad som sägs och vad som görs? Genom att göra en textanalys av skandinaviska klimatstrategier avslöjar författarna en tystnad om kön. Den inledande tesen bekräftas, det finns en diskrepans. Trots en medvetenhet och representation av både kvinnor och män i klimatpolicy-sammanhang sitter maskulina normer hårt i väggarna och omedvetet anpassar sig aktörerna till dessa (ibid, 319). Författarna avslutar artikeln med att poängtera vikten av att vidare utforska ämnet och länken mellan deskriptiv och verklig könsrepresentation i klimatpolicys i Skandinavien, som visade sig vara mer komplext än vad de först trodde (ibid, 320).

Flera intressanta aspekter har lyfts från verken ovan. Något som länkar samman dem, trots empiriska skillnader, olika miljöer och fall är att de kommer fram till liknande slutsatser. Att

det finns en lucka, eller en tystnad där vikten av genus i diskurser, idéer och policys inte har varit föremål för forskning tillräckligt mycket och att det återstår mycket att studera. När en traditionell textanalys ställer frågor om vilket språk som används, ställer forskarna även frågan *varför* ett *visst* språk skapas, sett med ett genusperspektiv. Tystnaden, eller bristen på forskning som kopplar an till detta perspektiv verkar sträcka sig från Sverige (Eduards 2007) till Skandinavien (Magnusdottir & Kronsell 2015) till Europa (Eveline & Bacchi 2010) och till världen (Butler 1988). Den tidigare forskningen förtydligar vikten av feministiska statsvetenskapliga studier.

2.3 Forskning om regionalism runt Östersjöregionen och Norden

Tillgången på litteratur kring Östersjöregionen och Norden var god, även om litteratur kring policyskapande i regionen var snävare. Nedan presenteras två verk med fokus på samverkan och regionalisering runt Östersjöregionen och Norden, båda är av relevans för att studera vad som skrivits om, och vad som möjligtvis saknas, inom forskningsfältet.

Skott (2002) reflekterar kring hur regionala samarbeten i Östersjöregionen fungerar, hur de har byggts upp och vad samarbetena används för. Författaren resonerar om hur den växande regionalismen kan tolkas som ett svar på bland annat globaliseringen, hur den fungerar som en symbol för en geopolitisk säkerhet, samt hur den växande regionalismen är en signal om att statismens dominans inte längre har samma vikt, utan har tagits över av regionernas samarbeten (ibid, 135). När författaren studerat Östersjöregionen visar det sig att det finns många politiska agendor. Institutionella olikheter och ämnen existerar och influeras av EU (ibid, 142). Författaren menar också att regionalismen och samarbetet i Östersjöregionen fortsatt är ett experiment där resultaten är osäkra, men potentiellt kan frambringa flera positiva effekter (ibid, 148).

Baldersheim och Ståhlberg (1999) resonerar om liknande aspekter, men har samtidigt andra tankar om Norden och Östersjöregionen. De diskuterar ”superregioner” och menar att utvecklingen av EU integrationen lett till ett ”regionernas Europa” (ibid, 103).

Kännetecknande för superregioner är ett ömsesidigt ekonomiskt beroende och tilltagande ekonomisk konkurrens mellan områden och strategiska allianser. Östersjökonferensen tas upp

som ett exempel (ibid, 105). Men Norden splittras också i olika gränsöverskridande projekt som i sin tur präglas av multi-level governance (ibid, 106).

Att regionala samarbeten är utbredd, komplicerat, föränderligt och på flera sätt ökat i betydelse, tycks utifrån ovanstående forskning tydligt. Det som däremot verkar svårare att kartlägga, och som är svårare att finna svar på i litteratur rörande Östersjöområdet, är att det är relativt outforskat vad som skapas i samarbetarna, och vad det leder till. I en region som beskrivs som en mosaik med nätverk, samarbeten, olika nationella identiteter, kulturer, politiska mål och agendor – vad leder samarbetet till för policys? Vilka problem löser de och vilken politik skapas? Många frågor, men mindre djupgående svar, synliggörs inom forskningsområdet.

Sammanfattningsvis har forskningsöversikten påvisat ett flertal intressanta aspekter som rör Östersjöregionen och Norden, policyskapande, könade mönster och möten. Det har blivit tydligt hur det statsvetenskapliga fältet på flera sätt kan fungera som en dörröppnare, där sådant som för ett otränat öga förefaller ”naturligt”, exempelvis möten, blir viktiga att fortsatt studera. Det har framkommit hur policys är ett komplicerat ämne och hur policys och diskurser hänger samman. Vidare tydliggörs att genusaspekten är långt ifrån färdigdiskuterad i statsvetenskapen och behövs för att undersöka bakomliggande maktdynamiker i språk, diskurser och mellan aktörer. När det kommer till forskning om Östersjöregionen och Norden visar forskningen som avhandlats en inriktning där frågan om *varför* samverkan sker beskrivits, snarare än *vad* som produceras av det djupgående regionala samarbetet. Luckor i den tidigare forskningen har således identifierats och som helhet fungerar de ovanstående verken för att rama in och förstå den här studiens forskningsområde.

3.0 Teoretiskt ramverk

I följande kapitel kommer det teoretiska ramverk som uppsatsen vilar på att presenteras. För att undersöka och besvara studiens syfte och frågeställningar har olika teoretiska verktyg plockats ihop. Delar av den teoretiska bakgrunden till Carol Bacchis metod ”What’s the problem representet to be” (WPR) kommer först att kartläggas. Detta för att redovisa förståelsen för grundbegrepp som är centrala i denna studie, bland annat: policys, diskurser,

och problematiseringar. Bacchis teoretiska angreppssätt kommer senare kombineras med en (av flera) möjliga tolkningar av feministisk diskursiv institutionalism. För att tydliggöra hur teorin ”feministisk diskursiv institutionalism” användas i studien plockas begreppet först isär, för att sedan förklaras som en sammansättning. Det teoretiska ramverket kommer i avsnitt 4.0 *metod* kopplas ihop med studiens metod och användas för att analysera materialet som valts ut för studien. Slutligen kommer även en kort teoretisk diskussion föras kring de två policyområdena som står i centrum för analysen.

3.1 Introduktion till Carol Bacchi

Bacchi (2008) förespråkar ett skifte i policystudier, där analyser istället för att studera vilka policys som skapas, ska ifrågasätta vilka antaganden och representationer av politiska problem som framställs, och varför (ibid,1f). Bacchi har operationaliserat den stora frågan ”What’s the problem representerad to be” med hjälp av ett frågebatteri som används för att ”dra ut” sådant hon vill uppmana forskare att analysera (ibid). Dessa kommer att redogöras för, och diskuteras i avsnitt 4.0 *metod*. Vidare är det för den här studien även fruktbart att titta närmare på de ontologiska (verklighetens tillstånd) och epistemologiska (kunskapens konstruktion) utgångspunkterna för den här studien (Esaiasson et al. 2017, 19).

Det finns åtskilliga sätt att studera policys. Exempelvis teoriskolor som till skillnad från Bacchi ser policyskapande som en rationell process där problem uppstår och förnuftigt löses. (Bacchi 2008, 16f). Den infallsvinkeln härstammar från en positivistisk epistemologi där uppfattningen om att det finns en sann verklighet existerar. Med rätt verktyg kan denna verklighet objektivt studeras (ibid, 17). Bacchi kritiserar den politiska rationalismen och postpositivismen. Enligt henne är det problematiskt att studera problem utan att ägna tid åt att förstå vad som eventuellt utelämnas (ibid, 29). Utgångspunkten för att med Bacchis tankar studera policys handlar, för att tydliggöra skillnaden, om att studera problematiseringar, snarare än problem. För att göra detta identifieras vilka antaganden som ligger till grund för att problem skapas och hur antaganden, ideal och värderingar ligger till grund för policyformuleringar, samt vilka konsekvenser de får (ibid, 33f &36f).

3.2 Vilket policybegrepp? - Policy som diskurs

Bacchi ser policys som diskurser och diskurser som policys. En uppfattning som är central för hennes teoretiska bakgrund (ibid 39), och även för den här uppsatsen. För att förstå hennes resonemang, likaså insikterna som används i föreliggande studie, är det av vikt att förstå definitionen av en diskurs men också att resonera kring de begrepp som ofta beaktas i olika förklaringar av diskursbegreppet. Kunskap, makt men också beskrivningar om *hur* diskurser skapas.

Bacchi menar att ett fruktbart sätt att tänka kring diskurser är att de är mer än ord och större än språk – de fungerar som ramverk för hur problem gestaltas, hur kunskap produceras, och hur världen framställs (ibid, 40). Världen, menar Bacchi, är uppbyggd av åtskilliga diskurser, som både förstärker och krockar med varandra. I varje diskurs görs anspråk på sanningar. Att studera diskurser blir således ett sätt att utmana etablerad kunskap och ifrågasätta producerade sanningar. Detta resonemang är något som den pålästa om diskursbegreppet kanske kopplar ihop med tankar från den franske filosofen Michael Foucault (Bacchi 2009, 5).

I studier där policys sammankopplas med diskursbegreppet behandlas ofta makten *av* diskurser men också makten *att skapa* diskurser. Flera viktiga avvägningar finns att göra. Makten av diskurser behandlas i denna studie som: *Diskursers makt att etablera sanningar och på det sätt de ger mening.*

Från att tidigare i det här teoretiska avsnittet vidrört den här studiens epistemologiska förhållningssätt, går frågorna om makt och diskurser in på området ontologi. När det kommer till makten att skapa diskurser citerar Bacchi Terry Threadgold: "Meanings thus arise not from language, but from institutional practices, from power relations, from social positions." (Threadgold 1990, 50 refererad i Bacchi 2008,41). Threadgolds resonemang utvidgas av Bacchi som ställer två väsentliga frågor: "Where do discourses come from" och "Are there agents who create discourses?" (Bacchi 2008, 42f). Bacchi påpekar att diskurser inte enbart skapas genom institutioner och strukturer utanför människors kontroll och att det inte heller är så simpelt att några få nyckelaktörer skapar och kontrollerar diskurser. De båda aspekterna är viktiga (ibid, 43). Vidare är insikten om att agenter inte är ensamma om skapandet av

diskurser som också påverkas av specifika historiska, institutionella och kulturella sammanhang är en bra övergång till den här studiens nästa teoretiska lins.

3.3 Feministisk diskursiv institutionalism (FDI) – en inledning

Sammansättningen av feministisk institutionalism, feministisk diskursiv institutionalism och diskursiv institutionalism värderas olika av forskare. Rönnblom och Bacchi (2011) reflekterar kritiskt om sammansättningen av den teoretiska föreningen. Går orden att sätta ihop? Tillför sammansättningen någonting? Är de varandras motsatser? Trots kritik är det flera som vittnar av behovet av feministiska analyser i ny-institutionella sammanhang. Exempelvis lyfter Benstead (2020, 234f) att användandet av feministisk teori i statsvetenskapen leder till en mer mångdimensionell och intersektionell förståelse av statsvetenskapliga ämnen, samt att, med Bensteads egna ord "create a unified approach with other institutional approaches in the discipline."(ibid, 234).

När Rönnblom och Bacchi (2011, 1f) redogör för feministisk diskursiv institutionalism inleder de med att nyansera forskarens roll och val av teori. De menar att teorier och deras medföljande metodologier bidrar till att skildra utvalda verkligheter. Målet med feministisk diskursiv institutionalism är därför inte att nå "sanningen" utan snarare belysa en sanning, bland flera. Som nämns i inledningen av det här kapitlet innehåller de tre orden: Feministisk, diskursiv och institutionalism flera definitioner. För att tydliggöra användningen av dessa ord tillsammans behöver innebörd och sammansättning konkretiseras. För den här studien har begreppet diskurs redan etablerats med stöd av Bacchi som utgångspunkt. Nedan tydliggörs hur det diskursiva kommer analyseras i samband med de två andra orden, feministisk institutionalism.

3.4 Hur kombineras det diskursiva med feministisk institutionalism?

Kenny (2013, 34) beskrivs hur feministisk statsvetenskap under senare år gjort en vändning från att ha fokuserat på "kvinnor i politiken" till "kön och politik". Att prata om könade mönster istället för kvinnor flyttar tyngdpunkten från att handla om aktörer och representation, till att handla om de sätt som institutioner strukturerar, reflekterar och förstärker könsbundna maktmönster (ibid).

Feministisk institutionalism vilar på uppfattningen att kön är socialt konstruerat. Den tolkningen leder till att kön inte enbart studeras som någonting biologiskt utan även som något vilket bidrar till att konstruerat människors relationer med varandra samt uppfattningar om olika könsroller. Inom feministisk institutionalism är vidare ”könade mönster” centralt. Med könade mönster menas att konstruktioner av femininitet och maskulinitet sammanflätats med institutionella logiker och sociala strukturer och behöver inte endast vara fixerade till individer (Mackay, Kenny & Chappell 2010, 580). När Bacchi (2009, 12f & 2008, 7f) talar om hur problematiseringar skapas och begränsas genom språk, diskurser och policys, påverkade av såväl agenter som institutioner och kulturer, menar den feministiska institutionalismen att de könade logikerna påverkar såväl människor, som det som produceras; policys, lagar, normer och regler samt begränsar social interaktion (Mackay, Kenny & Chappell 2010, 580). Detta leder till att den politik och de policys som skapas producerar och reproducerar ”gender expectations” och könade normer (ibid).

I kartläggningen av feministisk institutionalism beskrivs både femininitet och maskulinitet som delaktiga i politiska institutioner (ibid, 582). Men de maskulina värdena ligger som en grund i den politiska institutionella världen och formar med författarnas ord ”ways of valuing things, ways of behaving and ways of being” (ibid). Feminina värden tenderar att vara fixerade vid ämnen som historiskt dominerats och tolkats som ”kvinnliga”, vilket leder till en nackdel i kampen om vilka idéer som tas upp i policyformulerande processer (ibid). Ett exempel på hur maktdynamiker opererar i begrepp och språk illustreras av Egnell (2016). Han beskriver hur säkerhetsbegreppet präglats av narrativ som konstruerat en könsdiskriminering där säkerhet beskrivits som ”Säkerhet, staten, våld och krig.” (ibid, 567) och där hoten formulerats som internationella konflikter, krig och terrorism. Den feministiska kritiken till säkerhetsbegreppet handlar om vem som är subjektet för säkerhet. Genom att utvidga säkerhetsproblemen skulle även fler kunna omfattas av dem. Exempelvis att inkludera individers säkerhet lika mycket som stater (ibid).

Sammantaget finns det flera sätt att studera och synliggöra institutionaliserade könade mönster i såväl policyanalyser som diskursanalyser. För den här uppsatsen har ett antal exempel blivit viktiga. Magnusdottir och Kronsell (2015) som omnämndes i forskningsöversikten, studerar hur klimatpolicys i Skandinavien innehåller köande

institutioner och normer, genom intervjuer och textanalys. Andra exempel är Martin Hultman, som studerar ekomaskuliniteter, hur de har förändrats och dominerat klimatpolicys genom att undersöka språk och könade logiker i klimatpolicys (2016). Eller exempelvis Wekerle (2013) som diskuterar diskurser kring regionalism och kartlägger hur de kantas av maskulina värden inbäddade i globalisering och en neoliberal ideologi genom att undersöka språk i policydokument. Statsvetaren Maud Eduards skriver i sin tur exempelvis om en ”hegemonisk manlighet” som dominerar diskursen om hur nationer tryggas – med dominans av ord och ideal om styrka, mod, disciplin och uthållighet vilket i sin tur osynliggör feminint kodade värderingar och språk (Eduards 2007, 48ff).

Syftet med den här studien är inte att diskutera aktörer i sig, utan att synliggöra det politiska språket med hjälp av de teoretiska verktygen från den feministiska institutionella skolan, där institutioner synliggörs som sammanflätade med könade mönster. Vad har språket för effekt? Vad leder det till och varför används ett visst språk? Genom att slå ihop feministisk institutionalism med Bacchis syn på problematiseringar och diskursiva tolkning av policys blir sammansättningen en feministisk diskursiv institutionalism. Resultatet blir att språket, ord och meningar är i fokus, samtidigt som strukturer, normer och könade mönster undersöks för att förstå varför vissa problematiseringar skapas, och andra inte. I förlängningen är ambitionen att synliggöra om det finns könade mönster i Östersjökonferensens policyspråk och hur detta då påverkar, begränsar, och sätter ramarna för det som skapas. Hur de teoretiska glasögonen konkretiseras utvecklas i avsnitt *4.0 metod*.

3.5 Policyområdena

I föreliggande studie har policyområden och Östersjöregionens framväxt redan berörts. I avsnitt *2.0 forskningsöversikt* beskriver jag exempelvis hur Skott (2002, 135) resonerar om regionen som ett svar på globaliseringen och som en symbol för geopolitisk säkerhet. I avsnitt *1.1 bakgrund* lyfter jag Fasone (2013, 127) som beskriver det statsvetenskapliga intresset för regionen, där en koncentrerad flora av interparlamentariska samarbeten lever. Eftersom den här uppsatsen närmare kommer undersöka två teman från den trettionde Östersjökonferensen är det även av vikt att fördjupa förståelsen för de centrala områdena. Kartläggningen av de två policyområdena rymmer långt ifrån alla berättelser om Östersjöregionen och dess policys,

men blir ändå ett bidrag till att fånga sammanhanget som uppsatsens analys kretsar kring och berikar således analysen.

Samarbetspolicys i ÖR

Angående samarbete och det regionsbygge som skett i Östersjöområdet tycks diskussionen enligt forskningen i många fall ta avstamp i slutet på kalla kriget. Kortfattat har jag nedan kartlagt tre större policy-kärnor till regionens intresse av samarbete.

Galberath, Lašas och Lamoreaux (2008, 104 & 130ff) återger hur samarbetet i Östersjöregionen vilar på strukturella och historiska aspekter där en kärna handlar om försvar och säkerhet. Efter kalla kriget fanns ett behov av att få befolkningen att känna sig trygg och en ny era av säkerhet formade intressena för regionala samarbeten (ibid). Med andra glasögon lyfter Reuter (2010, 111) hur en vision för regionen efter kalla kriget var att staterna strävade efter att bli ett innovativt och dynamiskt område för möjligheter i det ”nya Europa”. Denna vision formade i sin tur regionens samarbete och integration där samarbetet över nationella gränser var ett sätt att nå målbilden. Ord som flexibilitet, inkludering och öppenhet började användas för att framhäva hur den nya regionen skulle se ut och särskilja sig från tidigare regionala projekt (ibid, 118). Slutligen har en bild av regionaliseringen att göra med ambitionerna att efter kalla kriget skapa en ny ”mental karta”, där en enig regional identitet var viktig för att föra samman regionen och bryta de mönster som funnits före kalla kriget (ibid, 116ff). Dessa tre kärnor, trygghet/säkerhet, ”nya Europa” och regional identitet, har av flertalet forskare beskrivits som hörnstenar till hur policys om integration och samarbete växt fram. Trots att det finns otaliga fler kärnområden, är de här förklaringarna återkommande och fångar samarbets-policys utveckling i regionen.

Klimatpolicys i ÖR

I avsnitt 1.1 *bakgrund* presenterade jag Shymick (2013, 67) som beskriver att en av de pusselbitar som sammansvetsar regionen är ekosystemet och det marina livet i Östersjön. När idéerna och policyutvecklingen om regionalisering och samarbete i Östersjöregionen påbörjades initialt menar Melchiorre (2015, 111) att det inte var förrän långt senare som klimatpolicys över huvud taget blev relevanta och utvecklades. I litteraturen om klimatpolicys går det att studera olika projekt som genomförts, det rör sig om ett hundratal, om inte fler. En

kartläggning av olika samarbeten och nyckelprojekt har stilfullt gjorts av Kern och Loffelsend (2011) som visar på hur betydelsefulla moment lett till framväxten av klimatpolicys i området. Vidare går det att utröna två aspekter av klimatpolicys som hjälper till att ringa in Östersjöregionens fokusområde. De om utsläpp och målet att minska dessa. Enligt Melchiorre (2015, 111) tog policyutvecklingen i Östersjöregionen fart i samband med att Europeiska Naturskyddsåret år 1970 uttryckte oro över miljön och klimatförändringar. Betydelsen av en ansvarsfulla klimatmål lyftes. Från att Östersjön fram till 1950 ansågs som ett ”hälsosamt hav” förändrades bilden och samarbetet för klimatet växte fram i regionen. En holistisk syn och enat policyskapande beskrivs där Östersjöstaterna sedan dess tagit ökat ansvar för utsläppen, och effekterna av klimatförändringarna (ibid).

År 1974 bildades HELCOM (en överenskommelse undertecknad av ett flertal stater runt Östersjöområdet) med målet att gifta samman forskning och teknologi med målet att värna miljön i Östersjön och minska de utsläpp som förorenar havet. Sedan grundandet av HELCOM har organisationen varit central för samarbetet i regionen och tas även upp i den trettionde Östersjökonferensen (ibid 111 & 114; Bspc 2021d). Ambitionen av ovanstående kartläggning handlar inte om att ge en heltäckande bild, men att ge en större förståelse för policyområdet, till nästa del av den här studien där jag avser att studera dessa två områden i den trettionde Östersjökonferensen.

4.0 Metod

I följande kapitel kommer metoden som används för studien att beskrivas, följt av en diskussion om hur den kommer operationaliseras, samt hur den svarar till studiens syfte och frågeställningar. Metoden kommer flätas samman med det teoretiska ramverket som presenterats. Slutligen kommer jag resonera kring det valda materialet, avgränsningar och tillvägagångssättet för studien samt materialets tillförlitlighet, nackdelar och fördelar.

4.1 WPR – What’s the problem represented to be?

Carol Bacchis WPR-metod erbjuder forskare ett sätt att tänka kring policys, men den fungerar även att applicera som metod i studier (Bacchi 2009, xvi). Den teoretiska bakgrunden till WPR-metoden har redogjorts för i avsnitt *3.0 teoretiskt ramverk*. Nedan kommer fokus vara

att förklara hur metoden används i studier samt även hur den kommer användas som metod i den här uppsatsen. WPR-metoden har valts eftersom den är förenlig med uppsatsens syfte. Den blir ett sätt att konkretisera och applicera de teoretiska verktygen som den här uppsatsen vilar på. Metoden är en diskursanalys kombinerad med policyanalys (Bacchi 2009, 1f & 7), något som kommer diskuteras nedan.

Esaiasson et al. (2017, 217) lyfter WPR-metoden som ett exempel på en kritisk textanalys. Att benämna de metodologiska valen för den här uppsatsen kan jämföras med en sjö, där en stor låda med olika slags krokarna finns för att fånga den stora gäddan, det vill säga uppsatsens syfte. Att skilja på diskursanalys, kritisk textanalys, policystudie och exempelvis en kvalitativ textanalys har varit komplicerad, speciellt eftersom alla metoderna på olika sätt skulle kunna vara hjälpsamma verktyg för den här uppsatsen. Jag har valt att använda Bacchis ordalag med vilka hon beskriver operationaliseringen av sin WPR-metod, där både diskursiva verktyg, rent textanalytiska verktyg och teoretiska bakgrunder, används för att ”förhåra” policys, och undersöka dem genom hennes frågebatteri (ibid, 216 & Bacchi 2009, xii). De centrala teoretiska begreppen som redogjorts för i avsnitt 3.0 *teoretiskt ramverk* flätas samman med Bacchis frågebatteri. Teorin tillsammans med metoden kommer tillsammans bli verktyg för att besvara frågeställningarna. Bacchis frågebatteri passar väl ihop med den här studiens övergripande frågeställningar som konkretiseras, och besvaras med hjälp av de preciserade frågorna, som ställs av Bacchi. Att ställa förhörande frågor till materialet är vidare ett av de vanligare sätten att operationalisera en textanalys, oavsett dess inriktning (Esaiasson 2017, 215ff).

Som tidigare nämnts består WPR-metoden av sex frågor. Analysfrågorna kan översättas enligt följande:

1. Vad framställs som ”problemet” i ett visst policyförslag?
2. Vilka antaganden underbygger denna problemframställning?
3. Hur har denna framställning av ”problemet” uppstått?
4. Vad lämnas oproblematiserat i problemframställningen? Finns det tystnader eller alternativa förståelser av ”problemet”?
5. Vilka effekter genereras genom problemframställningen?

6. Hur och var har problemframställningen skapats, spridits och försvarats? Samt, hur kan framställningen av ”problemet” ifrågasättas, utmanas och ersättas?

(Bacchi, 2009: xii).

Frågorna som kommer användas i den här studien är fråga ett, två, och fyra. De tre frågorna har valts eftersom de korresponderar med studiens frågeställningar och syfte. Fråga tre, fem och sex i frågebatteriet går utanför studiens ramar och har därför som avgränsning valts bort.

Uppsatsens två första frågeställningar: ”Vilka policys diskuteras i den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen? Och ”Vilka problematiseringar underbygger framträdande policys i den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen?” svarar an till fråga ett och två i Bacchis frågebatteri. Detta med utgångspunkten för studien om att policys handlar om att studera antaganden, värderingar och ideal som hörnstenarna för policyskapande, vilket redogjort för i avsnitt *3.0 teoretiskt ramverk* (ibid, 33f &36f). Studiens tredje frågeställning: ”Finns det dolda, genuskodade policys i policydiskurserna?” svarar an till fråga fyra i Bacchis frågebatteri som undersöker ”tystnader” samt alternativa förståelser av problemen. En avvägning som gjordes var att inte inkludera fråga tre i uppsatsen. Fråga tre skulle kunna bidra till att djupare förstå tystnaderna. Det behövs dock mycket bakomliggande information för att på ett trovärdigt sätt förstå hur problematiseringarna har uppstått. När studiens frågeställning undersöker tystnader skulle det krävas mer information, tid och utrymme för att resonera om problemens ursprungliga uppkomst.

Bacchis frågebatteri

För att använda frågebatteriet i analysen är det av vikt att förstå innebörden av frågorna samt vilka bakomliggande funktioner de har för analysen.

Fråga ett har klargörande syfte, där problematiseringar kartläggs och förklaras genom att ”arbeta bakvänt”. Istället för att studera vad policyskapare löser för sorts problem, är tanken bakom fråga ett snarare förstå vad problemet påstås vara, för att kunna påbörja djupdykningen av att förstå vilka problemrepresentationer som finns i policyförslagen. Bacchi förklarar hur det redan i detta stadie kan uppkomma motsägelser, eftersom policys sällan innehåller endast en problematisering utan ofta är komplexa, och innehåller flera förslag (ibid, 2&4). När den inledande frågan har besvarats är utmaningen att med hjälp av *fråga två* fördjupa förståelsen

för problematiseringen/arna och således även förståelsen av policyn. Här går metoden ut på att undersöka vilka förståelser som underbygger problematiseringen. Vilka logiker som finns inbakade i problematiseringen? Här kommer ett antal diskursiva verktyg till hjälp, dessa diskuteras nedan. När de underliggande problematiseringarna studeras spelar såväl ontologiska som epistemologiska antaganden roll. Poängen är att förstå vilka ”menings”, ”betydelser”, som finns för att en viss problemrepresentation ska skapas (ibid, 4f). *Fråga fyra* påbörjar den mer tydligt kritiska dimensionen av WPR-metoden. Frågan lyfter vilka tänkbara gränser som skapas när vissa problemrepresentationer råder, vilka problem och perspektiv är tystade, och/eller försvinner i den rådande problematiseringen (ibid, 12f)? Både fråga tre, fem och sex i Bacchis metod fördjupar den kritiska dimensionen ytterligare. För en större studie vore det fruktbart att även inkludera dessa i analysen. Men för den här begränsade studien kommer de sista två frågorna, samt fråga tre inte behandlas. Detta för att hålla metoden inom uppsatsens syfte.

Bacchis diskursiva verktyg

Bacchi använder diskursiva analyser för att undersöka policys (ibid, 7). En diskursanalys kan ta flera riktningar och fokusera på olika aspekter (Bergström & Boréus 2005, 308). För den här studien har diskursbegreppet redogjorts för i avsnitt *3.0 teoretiskt ramverk*. Operationella frågor, som vanligen används i diskursanalyser (ibid, 331) har även presenterats ovan. Vidare är ett konkret diskursivt verktyg som Bacchi använder för att undersöka policydiskurser det som Bacchi kallas ”Binaries” eller ”dikotomier”. Genom att identifiera dikotomier går det att förstå vad som är motsatsen av det som står skrivet. Exempelvis: Om något är manligt, är det i kontrast inte kvinnligt (Bacchi 2009, 7). Hon beskriver även hur det i diskursanalyser är fruktbart att identifiera ”key concepts”, nyckelkoncept, som exempelvis välfärd, hälsa eller demokrati. Trots att koncept som dessa kan vara nyckfulla, och inneha flera och åter flera betydelser, är konkurrerande koncept ett sätt att förstå politiska visioner. Att förstå vilka politiska koncept som ligger till grund för en policy är således ett sätt att lokalisera betydelser som tilldelas begrepp (ibid, 8). Sammanfattningsvis ingår det i det diskursiva att kritiskt granska innehållet, att ifrågasätta det som verkar neutralt, och försöka förstå logikerna bakom språket – som skapar ramarna för verkligheten (Bergström & Boréus 2005, 310ff).

4.2 Material

För att analysera den trettionde Östersjökonferensen har relevant material valts ut som kapslar in studiens syfte och som i förlängningen bidrar till att besvara uppsatsens frågeställningar. Eftersom policydiskurser är komplexa behövs det ofta mer material än konkreta policyförslag för att förstå policydiskursen. Exempelvis lyfter Bacchi material som parlamentariska debatter, relaterade rapporter och dokument (Bacchi 2009, 20). I linje med Bacchis angreppssätt till material kommer nedanstående analys använda tre olika källor som material. Dessa har valts ut som komplement till varandra för att synliggöra policydiskurser i den trettionde Östersjökonferensen på ett djupgående sätt. Allt material är inhämtat från Östersjökonferensens officiella hemsida *BSPC.net* och kommer ytterligare att gå igenom i avsnitt 4.3 *tillvägagångssätt*. De källor som kommer användas är:

- *Östersjökonferensens trettionde resolution*, där de punkter som parlamentarikerna i Östersjökonferensen under ett års tid arbetat fram godkänts och står samlade.
- *Anföranden som hölls på konferensen*, där funktionen är att nyansera och fördjupa förståelsen för de policydiskurser som rör sig i Östersjösamarbetet.
- *En dokumentärbroschyr* som publicerades strax före konferensen där deltagare som är med i den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen, samt andra medlemmar framför reflektioner om samarbetet såväl som insikter om BSPC:s grunder, värderingar och arbete. Källan användas för att kartlägga och underbygga de policydiskurser som återfinns i Östersjökonferensen.

I utdragen från de respektive tre källorna kommer de policydiskurser som uppdykar sig att presenteras och analyseras. Eftersom konferensen var cirka sju timmar lång, där flera teman behandlades, och många deltagare talade, sker ett urval från anförandena. Alla tal som genomfördes har inte publicerats, utan istället reciterats på Östersjökonferensens hemsida. Detta gör att delar av konferensen inte kommer behandlas, eftersom det saknas material. Endast inskickade tal, som alltså inte har reciterats, används. Valet har gjorts för att materialet ska få en enhetlighet och vara så pålitligt som möjligt. Talen som används kommer inte återfinnas i sin helhet i analysen. Detta på grund av att allt som förkommer i talen inte är av relevans. Exempelvis är det för studiens syfte irrelevant att citera parlamentariker som tackar och välkomnar varandra på mötet. Avgränsningen innebär dock inte att policydiskurser inte

går att studera genom de reciterade talen, eller att material som inte tas i beaktning, inte är relevant.

Ur ett källkritiskt perspektiv går det således att identifiera både fördelar och nackdelar med det valda materialet. Eftersom talen finns att tillgå i sin helhet blir de så kallade primärkällor. Detsamma gäller resolutionen och dokumentärbroschyren. En fördel med primärkällor är att dessa är mer trovärdiga än sekundärkällor då risken för tradering minskar (Esaiasson et al. 2017, 293). En risk med materialet är samtidigt begränsningen, mycket relevant material kommer inte behandlas. Även om avgränsning är en naturlig del av forskningsprocessen, kommer materialurvalet att påverka studiens helhet. Däremot innebär det inte att materialet, hur litet eller stort det än är, inte blir intressant för att förstå och kartlägga policydiskurser inom samarbetet runt Östersjön. Valet att undersöka tal, såväl som dokumentärbroschyren i vilka olika länder representeras, och olika politiska positioner existerar, har gjorts medvetet för att förstå om det finns problematiseringar som spänner sig mellan ländernas gränser och på så sätt är en policydiskurs i den parlamentariska församlingen. Detta är även ett sätt att nyansera undersökningen och att svara på källkritiska resonemang kring tendens (ibid, 321ff). Bacchi påminner ständigt om forskarens roll i relation till material och studie och menar att forskare är medskapare av materialet (Bacchi 2009, 20). Med detta i åtanke kommer det i analysen vara viktigt med en medvetenhet om det delvis subjektiva i tolkningarna.

4.3 Tillvägagångssätt

Insamlingen av materialet har skett löpande under uppsatsskrivandet. Dokumenten har valts ut eftersom de är nyckeldokument i samband med den trettonde Östersjökonferensen. För att strukturera upp analysen har den delats upp i två avsnitt. *Analysdel 1* och *analysdel 2*.

Policydiskurserna är inte lokaliserade i förtid, utan uppdagar sig under processens gång. Detta med utgångspunkt i Bacchis uppmaning om att förhålla sig öppensinnad inför sitt material för att uppnå reflexivet (2009,19ff). Däremot har två sessioner från konferensen med två teman valts ut. Det första temat är samarbetet i Östersjöområdet och det andra handlar om biodiversitet och klimatförändringar.

Båda delarna av analysen kommer ta avstamp i resolutionen som godkändes i slutet av konferensen. För att analysera materialet kommer Bacchis frågebatteri som presenterats och

förklarats i avsnitt 4.1 *WPR – What’s the problem represented to be?* löpande att besvaras. Teorin (FDI) som presenterades i avsnitt 3.0 *teoretiskt ramverk* kommer också appliceras och vävas samman med de diskursiva praktiker som beskrivits tidigare, detta för att kunna svara på studiens frågeställningar och syfte. Eftersom källorna är hämtade från samma sida kommer de hållas isär med hjälp av bokstäverna a-f.

I de båda analysdelarna kommer följande två källor återfinnas:

- Den parlamentariska Östersjökonferensens trettionde resolution (Bspc 2021a)
- En dokumentärbroschyr om den parlamentariska Östersjökonferensen där Presidenter/talare för BSPC:s medlemsparlament, BSPC:s ordförande med flera skriver om konferensens trettio år (Bspc 2021b)

I analysdel 1 används även följande dokument:

- Anförandet av Ine Eriksen Soreide, Norges utrikesminister, norska ordförandeskapet 2021–2022 i Östersjöstaternas råd (CBSS) (Bspc 2021c).

I analysdel 2 används även följande dokument:

- Anförandet av Svenja Schulze, förbundsminister för miljö, natur och kärnsäkerhet, Tyskland (Bspc 2021d).
- Anförandet av Cecilie Tenfjord-Toftby, Riksdagsledamot, Ordförande i BSPC:s arbetsgrupp för klimatförändringar och biologisk mångfald (Bspc 2021e).
- Anförandet av Anders Mankler, statssekreterare för klimat- och miljöministern, Sverige (Bspc 2021f).

I analysdel 1 kommer totalt tre källor att användas för att extrahera material. I analysdel 2 kommer fem källor att användas. Detta gör att analysdel 1 inte kommer ha lika mycket material som del 2, vilket kan bidra till en svaghet i resultaten. Mer material hade varit fördelaktigt för att få en kraftigare analys, men det var inte möjligt att få fram av tidigare anförda skäl. Det är dock min avvägning att talet tillsammans med resolutionen och

dokumentärbroschyren trots allt blir täckande som underlag för att diskutera policydiskurser i sammanhanget.

I respektive analysdel kommer Bacchis frågebatteri att delas upp i två delar för att tydligt besvara frågorna. Den första delen av respektive analysdel kommer gå ut på att kartlägga och förstå vilka problematiseringar som ligger bakom de problemen som uppdragar sig, lösningarna, språket. Det är även i de första delarna av analysdel 1 och analysdel 2 som materialet redovisas löpande. I den andra delen av respektive analysdel kommer de kartlagda problematiseringarna undersökas med hjälp av Bacchis fjärde fråga om tystnader och exkludering av problem. Igenom båda delarna av respektive analysdel kommer även studiens valda teori; feministisk diskursiv institutionalism användas för att analysera materialet.

Som nämnts i avsnitt 4.2 *material* kommer innehåll från konferensen att exkluderas. Förutom de praktiska skälen har avgränsningar i materialet också gjorts för att nå kärnan av uppsatsen. Citat som bidrar till att synliggöra och bygga vidare på problematiseringar som uppdragar sig kommer väljas ut. Det är min mening att alla metoder, och sätt att samla material, får utstå kritik. Bacchis metod, tillsammans med metoder som exempelvis diskursanalysen, har fått utstå (befogad) kritik om tendensiöst innehåll (Bergström & Boréus 2005, 352f). Därför är det viktigt att poängtera att materialet i den här studien, kommer resultera i slutsatser, som inte utesluter andra slutsatser. Men som trots detta kan ge värdefulla insikter om problematiseringar, diskurser och policys på ett område som tidigare inte undersökts ur ett kritiskt perspektiv i särskilt stor utsträckning.

5.0 Analys

Nedan kommer två sessioner från konferensen att analyseras med hjälp av WPR-metoden, de diskursiva analysverktygen och frågebatteriet som presenterats i avsnitt 4.0 *metod*. Teman för sessionerna är samarbete runt Östersjön samt biodiversitet och klimatförändringar. De två första frågorna som ställs till materialet har ett klagande syfte. Fråga fyra är mer åt det kritiska hållet. Löpande kommer analysen inkludera resonemang som bygger på teorin feministisk diskursiv institutionalism. Den fetmarkerade texten i olika citat har markerats av mig.

5.1 Den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen - Sustainable democracy - how to face a changing world

Den 30 augusti 2021 hålls den trettionde Östersjökonferensen. Till skillnad från alla de konferenser som ägt rum innan Covid-19 pandemin, genomförs konferensen för andra året i rad digitalt (Riksdagen 2021). Konferensen är indelad i fyra sessioner som under dagen behandlas. Områdena ringas tillsammans in i titeln för det svenska ordförandeskapet ”Sustainable democracy for a changing future.” (ibid). Det hålls en ceremoni där konferensen firar sitt trettioårsjubileum (Bspc 2021g). Några av de centrala teman som behandlas är Östersjösamarbetet, demokrati, yttrandefrihet, Östersjön och dess marina liv samt lärdomar från covid-19 pandemin. Idéer lyfts, samarbeten presenteras och arbetet från det gångna året när den förra resolutionen antogs beskrivs (Bspc 2021g; Riksdagen 2021). När den intensiva dagen går mot sitt slut antar Östersjökonferensen den trettionde resolutionen, med 48 punkter (Bspc 2021g; Riksdagen 2021b; Bspc 2021a). Vilka problematiseringar ligger bakom orden när samarbetet beskrivs? Vad är det som inte sägs när konferensen och samtalen fortskrider?

5.1.1 Analysdel 1

Analys av den trettionde Östersjökonferensen – Cooperation in the baltic sea

Den första sessionen på den trettionde Östersjökonferensen behandlar samarbetet i regionen. Samtalen handlar om pålitlig gemenskap och intensivt samarbete. Deltagande, förtroende och demokrati diskuteras och trots att den utsatta tiden på programmet endast är trettio minuter hinner mycket konkluderas (Bspc 2021g).

Första delen av frågebatteriet

1. Vad framställs som ”problemet” i en viss policy?
2. Vilka antaganden underbygger denna problemframställning?

Bacchi uppmanar forskare som använder sig av WPR-metoden att börja baklänges (Bacchi 2009, 54). Att starta vid ett konkret policyförslag, för att sedan utforska de bakomliggande problemrepresentationerna. I resolutionen står tjugofyra punkter under titeln om samarbete. I punkterna beskrivs samarbetet i regionen på olika sätt.

Återkommande går det dock att identifiera en kärna, där policyförslagen handlar om vikten av att stärka och upprätthålla samarbetet och regionens identitet. Några av de första punkterna är formulerade enligt följande:

- ”1. be committed to building, **expanding** and **deepening** trust between its nations and in all **its collaborations**;”
- ”2. strengthen **prosperity, safety, security** and **regional identity** for all people in the Baltic Sea Region;”
- ”5. tackle current and future **challenges** and crises through **increased joint action**;”

(Bspc 2021a)

Bacchis inledande fråga är relativt enkel (Bacchi 2009, 54f). Hur framställs problemet? I de punkter som citeras ovan är förslaget att expandera och fördjupa samarbeten, stärka den regionala identiteten, såväl som välbefindandet och säkerheten, samt att gemensamt hantera nuvarande och kommande utmaningar. Egentligen skildras inte några problem, utan snarare förbättringar. Konferensen uppmanar till att ”öka” och ”stärka”, snarare än att lösa ett problem. Men med Bacchis glasögon befinner sig varken problem, förbättringar eller lösningar utanför policyprocessen och underbyggs av problematiseringar (ibid, 3). Om förslagen ser ut som dessa, vad är då den underliggande problemrepresentationen för policypunkterna om samarbete?

Nu ska jag i led med Bacchis ansats (ibid, 7ff) undersöka centrala koncept i språket under konferensen. I de tre punkterna från resolutionen som citeras ovan återfinns exempelvis: *Tillit, säkerhet, trygghet* och *välstånd*. Koncepten omsluts av orden: *Samarbete, regional identitet* och *ökade gemensamma åtgärder* som till viss del underbygger koncepten och sätter de i ett sammanhang. Innebär samarbete och gemenskap, välbefindande och trygghet? I relaterade dokument till de tre policypunkterna som lyfts ovan går det vidare att undersöka vilka problem som det stärkta samarbetet i Östersjökonferensen ämnar lösa samt vilken problemrepresentation som underbygger policydiskursen.

Som nämnts går den första sessionen för den trettionde konferensen under titeln ”Cooperation in the Baltic Sea region” (Bspc 2021g). Vice president för BSPC, Mr Johannes Scharps, leder samtalet. Norges utrikesminister, Inge Eriksen Søreide, som även är president i Östersjöstaternas råd (CBSS) mellan år 2021–2022, håller ett anförande. Ett videomeddelande av Michael Roth, ledamot i det tyska parlamentet, ”State Minister for Europe,” och även blivande president för the CBSS efter Norge 2022–2023, spelas upp (ibid). Videosamtalet är på tyska och finns inte översatt, men Søreide säger i anförandet:

”We live in a time of major change and ongoing challenges. The overall security policy situation is shifting. Stronger global political rivalries are emerging, and many global fault lines are widening. The impacts of climate change are materialising around us. On top of that, the COVID-19 pandemic has brought serious disruption to our societies.”

(Bspc 2021c, 2)

I citatet illustreras många problem. Problemen rör sig kring stora hot, förändringar och utmaningar. Ämnen rör sig kring säkerhetspolitik, klimatförändringar, effekterna av covid-19 pandemin och politiska rivaliteter. Problemen, eller hoten, har en dålig påverkan på samhällena i regionen.

Søreide fortsätter:

”We must learn from the past as we focus on the future. There is a great responsibility resting on all of us, especially as political leaders from governments and parliaments. We must work to **counter negative trends** by **supporting cooperation**, seeking compromise, and finding **common solutions** through strong global governance based **on agreed principles.**”

(ibid, 3)

Ett diskursivt verktyg som används av Bacchi är att studera motsatsförhållanden, eller dikotomier, för att undersöka problemrepresentationer (Bacchi 2009, 7). I Søreides citat ställs *dåtid* emot *framtid* och *negativa trender* mot *regionalt samarbete*. Framtiden är i förhållande till dåtiden, något positivt, där möjligheter finns och lösningar kan

verkställas. De negativa trenderna kan utkämpas av samarbete och gemensamma lösningar. Även om problemen i Søreides citat är annorlunda än förslagen i resolutionen, är slutsatsen av Søreides citat likt det som omsluter policyförslaget: Regionalt samarbete får positiva konsekvenser, och kan dessutom motverka ”negativa trender”. När policyförslagen i resolutionen vid första ögonkastet verkar neutrala, går det redan här att se en policydiskurs om samarbete som innehåller problematiseringar kring säkerhet, styrka och trygghet.

Søreide talar återkommande om ett ”vi”, det ”gemensamma” och om ”samarbete”. Hon säger exempelvis ”We attach importance to nurturing regional identity and cohesion and see great value in expanding cooperation with regional and municipal authorities.” (Bspc 2021c, 4). I citatet överlappar två nyckelord med policyförslagen i resolutionen. Nyckelorden är regional identitet och expanderande samarbeten. Vidare tycks två samband språkligt upprepar sig och underbygga policydiskursen om samarbete. Det första är kopplingen att ett starkt samarbete korrelerar med en motståndskraftig, trygg och åtråvärd region. Den andra är att en stark regional identitet är fruktbar, eller kanske till och med nödvändigt, för utvidgande samarbete och i förlängningen även för den ”starka regionen”.

Policydiskursen om den starka regionen cementeras ytterligare genom att studera dokumentärbroschyren där meningar om regionen handlar om att ”...developing its competitiveness in Europe and globally.” (Bspc 2021b, 21), där regionen är ”...stronger when we work together.” (ibid) och där gemensamma prioriteringar leder till att de “...strengthening our voice in international forums...” (ibid). En dominerande bild som förstärks är den om den starka och eniga regionen, där inkludering sker i en slags samstämmighet och genom gemensamma mål. Søreide talar i sitt anförande också om ”equality and inclusiveness” (Bspc 2021c, 4), men lägger samtidigt vikt vid att klara av hot, svårigheter och utmaningar genom att stärka det regionala samarbetet. Men om samarbetet bygger på enighet, är det inte då naturligt att den gemensamma rösten innehåller en typ av policydiskurs, och exkluderar andra?

Bacchi beskriver hur policys är komplexa och hur olika policyfält på flera sätt krokar i varandra (Bacchi 2009, 4 & 21). Som exempel tar hon att problemet med utbildning för flickor handlar om problematiseringar kring både ojämlikhet och om utbildning mer generellt

(ibid, 21). På samma sätt tycks problemrepresentationen och policydiskursen kring samarbetet i Östersjöregionen vara inbäddad i, inte bara i logiken att en starkare region leder till färre problem, utan även i antagandet att en starkare regional identitet leder till en starkare region. Genom att närmare studera dokumentärbroschyren cementeras vikten av och upprepningen om det ”gemensamma” ytterligare.

I dokumentärbroschyren återfinns nästan identiska ordval för att beskriva Östersjökonferensen. En av de första texter i dokumentärbroschyren är Andrius Kupčinskas text. Han är President för Baltiska rådet (BA) och beskriver sammanhållningen av konferensen: ”...The Baltic Sea Parliamentary Conference has granted the possibility of fostering political dialogue between like-minded parliamentarians with shared views on essential values...” (Bspc 2021b, 10). Liknande ord användes av andra: ”...we are concentrated on what may unite us” (ibid, 16), ”...familiar and friendly atmosphere” (ibid, 8) och ”...united in the common aspiration” (ibid, 22). En kärna för konferensens samarbete är, den familjelika identiteten och starka sammanhållningen som uppnås genom det regionala samarbetet.

Sammanfattningsvis ger Bacchi i fråga två en tydlig anvisning att ambitionen inte är att kartlägga argumenten för ett visst påstående, eller en policy, utan att studera vilka antaganden som behövs för att problematiseringarna ska vara legitima och frodas (Bacchi 2009, 5). Som nämnts löpande i den här studien är målet med analysen inte att säga vad som är sant eller falskt. Däremot har det utkristalliserat sig en problemrepresentation som tycks underbygga policypunkterna om regionalt samarbete. Det återfinns tre sammanflätade logiker: En om starkt samarbete, en om gemensamma intressen och en om gemensam identitet. Logikerna följer resonemanget om att regionen genom att bli en starkare entitet, även blir motståndskraftig emot hot och får fler möjligheter. Tillsammans är vi säkrare, starkare och större. Utifrån materialet utkristalliseras två övergripande logiker: en säkerhetslogik och en logik om regional styrka.

Att prata om regionen som en samarbets- och säkerhetsenhet får mig att tänka på den som en biljardboll, vilken på det stora biljardbordet krockar med andra biljardbollar. Men vad finns inuti biljardbollen? Ur en feministisk kritik går det att undersöka konstruktionen av problematiseringarna ytterligare. Problematismen av säkerheten och styrkan för regionen går att förstås som en könad institutionaliserad logik (Mackay, Kenny & Chappell 2010, 579).

Den ”enade regionen” har en gemensam bild av varför samarbete behövs. Logiken härstammar från patriarkala föreställningar om vad säkerhet är och vem säkerheten är till för, där säkerhet och gemenskap mellan exempelvis individer, grupper och samhällen inom regionen inte existerar i diskursen (Egnell 2016, 567). Istället vilar policydiskursen på det underbyggda antagandet som framhåller en traditionell syn på säkerhet där en stark region innebär ett skydd för samhällena och regionen i stort, både mot endogena och exogena hot. Biljardbollen kolliderar, Östersjöregionen är motståndskraftig.

Att en uppslutning mellan stater inriktade på att lösa problem tillsammans diskuterar samarbete, och gemensamma värden är inte så konstigt utan snarare rimligt och rationellt. Konferensen gör i mångt och mycket de som är kärnan av sammankomsten Bpsc:s hemsida: ”... the platform for cooperation, commitment and competence in political dialogue...” (Bpsc u.å.) Men Bacchi menar att WPR-metoden har för avsikt att “upset any such assumptions about ‘natural evolution’ ” (2009, 10) och ska därmed försöka förstå när problemen tar vissa inriktningar och varför (ibid). Vad går osagt i den kartlagda problemframställningen? Hur har policydiskursen och vikten av en stark region uppkommit, och vad hamnar i skymundan av problemrepresentationen?

Policydiskursen om den starka regionen med den starka identiteten

Andra delen av frågebatteriet

4. Vad lämnas oproblematiserat i problemframställningen? Finns det tystnader eller alternativa förståelser av ”problemet”?

I den här delen av analysen kommer policydiskursen om starkt samarbete och stark identitet att studeras och djupare begrundas med hjälp av fråga fyra från Bacchis frågebatteri, och med hjälp av insikter från feministisk diskursiv institutionalism.

I resolutionen framkommer det hur regionalt samarbete, samstämmighet och styrka kopplas ihop och värderas högt. Att detta är en av de dominerande bilderna som återfinns i konferensen går vidare att utröna från det material lyfts i analysen. Policydiskursen om det regionala samarbetet skulle kunna benämnas på flera sätt. För den här studien väljer jag att kalla policydiskursen för den om ”den starka regionen” istället för ”den samarbetande

regionen”. Anledningen till det har att göra med språket som omger diskursen. I de konkreta policyförslagen från resolutionen som presenterades inledningsvis återfinns, som nämnts, uppmaningar om att expandera och fördjupa samarbeten, stärka den regionala identiteten och hantera problem genom stärkta gemensamma aktioner. Men när samarbete skulle kunna se ut på otaliga sätt, skildrar policydiskursen i Östersjökonferensen ett språk som normerar konkurrens, och som för samman tillit, säkerhet, trygghet och välstånd med regional identitet, styrka och konkurrens. Denna typ av problemformulering bygger i sin tur på patriarkala logiker om vad säkerhet och styrka är (Egnell 2016, 567). Även om ord som ”compromise” (Bspc 2021c, 3), ”inclusiveness” (ibid, 4) och exempelvis ”fostering political dialogue” (Bspc 2021b, 10) antyder en viss mjukhet och en möjlig ”medelväg”, är fler meningar strukturerade med ord som exempelvis ”competitiveness in Europe and globally” (ibid, 21) ”stronger togheter” (ibid) och ”...ur voice in international forums...” (ibid). Här skildras en ”vi emot dem mentalitet” och en indirekt problematisering om en ”svag region” kontra en ”stark region”. Men vad lämnas oproblematiserat i den här diskursen? Vilka tystnader finns och vad ligger bakom det här språket? Vad finns inuti biljardbollen?

Vad som lämnas oproblematiserat i den analyserade problemframställningen går att besvara med verktygen från feministisk diskursiv institutionalism. I FDI beskrivs det hur policys inte är undantag för könade mönster utan reproducerar könade normer, där maskulina diskurser tenderar att vara starkare och andra diskurser exkluderas (Mackay et al 2010, 580 & Wekerle 2013, 312f). Policydiskursen som uppvisats i analysen går att känna igen från exempelvis Wekerle (2013) vars insikter nämndes i avsnitt *3.0 teoretiskt ramverk*. Wekerle (2013,307f) menar att en diskurs om den ”konkurrenskraftiga regionen” skapats av maskulina normer. Wekerle (2013, 312) frågar läsaren: Vad skulle hända om regionen istället för att vara konkurrerande, beskrevs med feminina ord som ”vårdande” eller ”medkännande”? Genom att rama in regionala problem där den konkurrenskraftiga regionalismen dominerar och ska lösa alla problem menar Wekerle (ibid, 310) att analyser av kön, ras, etnicitet, sexualitet och klass ligger i det dolda, utan att diskuteras. Dessa perspektiv är också något som uteblivit i den trettionde Östersjökonferensen. När de patriarkala värdena tenderar att handla om styrka och disciplin (Eduards 2007, 48) återfinns det inte mjuka värden i det regionala samarbetet. I Policydiskursen om ”den starka regionen ” exkluderas problematiseringar kring vilka inom samhällen som behöver skyddas, eller vilka olika sorters skydd som finns. Med ett bredare

synsätt skulle säkerhetshot exempelvis kunna diskuteras som våld i hemmet, fattigdom eller strukturellt våld.

I analysen har citat plockats ut där deltagare och inblandade i Östersjökonferensen talade om konferensen som "...familiar and friendly atmosphere" (Bspc 2021b, 8) med "shared values" (ibid, 10) och "common aspiration" (ibid, 22). Om regionen har delade mål, har de inte regionala konflikter. Om de är familjära, är de inte ambivalenta grannar. Men om hela Östersjöregionen har samma intressen för samverkan, vad lämnas utanför deras gemensamma intressen? Vad utesluts när problemen, lösningarna och i förlängningen policydiskursen formuleras så enhetligt som den gör? Bacchi menar att diskurser både förstärker och krockar med varandra (Bacchi 2009, 4). I diskurser görs anspråk på sanningar. Att studera diskurser är ett sätt att utmana etablerad kunskap och producerade sanningar (ibid, 5). När Östersjökonferensen ständigt talas om som enande, cementeras vissa bilder in i policydiskursen om konferensens samarbete. Även om den vänskapliga atmosfären, med de gemensamma aspirationerna existerar, förstärker policydiskursen kring "den starka regionala identiteten" policydiskursen om "det starka samarbetet" eftersom de samlever i anföranden från konferensen, såväl som i den nedskrivna dokumentärbroschyren. Policydiskurserna bidrar till att dölja politiska motsättningar, ideologiska skiljelinjer och olikartade värderingar. Flera aspekter lämnas oproblematiserade, tystade. Språket rör sig kring styrka och enighet, men varför inte prata om svagheter och svårigheter? Varför inte prata om olikheter? Feministisk diskursiv institutionalism undersöker könade mönster i språk och diskurser, och hur dessa påverkas av maktstrukturer och sociala konstruktioner mellan aktörer (Mackay, Kenny & Chappell 2010, 581ff). En möjlig tolkning av policydiskursen om "den starka regionen" är att den, precis som resten av världen, historiskt formats av patriarkala värden och normer. Detta döljer i sin tur feministiska problematiseringar och fortsätter dominera eftersom manliga värden tenderar att ses som "neutrala" i politiska sammanhang och reproduceras och segrar (Mackay, Kenny & Chappell 2010, 581ff)

5.1.2 Analys del 2

Klimatpolicys i Östersjökonferensen - Climate change and biodiversity

Under den tredje sessionen på den trettionde Östersjökonferensen diskuteras miljö och klimatförändringar i Östersjöregionen. Sessionen pågår i cirka en timme och femton minuter.

Deltagare från bland annat Ryssland, Tyskland, Sverige, Åland, Estland och Polen håller anföranden. Östersjökonferensen ungdomsforum har en representant som talar inför konferensen och under sessionen diskuteras bland annat anpassning och bevarande av biologisk mångfald, rollen av NGO:s, staten som aktör och betydelsen av vetenskap och innovation (Bspc 2021b). Men vilka klimatpolicys skapas i Östersjökonferensen? Vilka problemrepresentationer dominerar och vilka antaganden underbygger dessa?

Första delen av frågebatteriet

1. Vad framställs som ”problemet” i ett visst policyförslag?
2. Vilka antaganden underbygger denna problemframställning?

I resolutionen återfinns 13 punkter (exkluderat underpunkter) under rubriken ”Regarding Safeguarding the Baltic Sea and our Environment for Future Generations, halting Climate Change and the Loss of Biodiversity to...” (Bspc 2021a). Även om olika aspekter och klimatåtgärder också återfinns, handlar många punkter om att reducera koldioxidutsläpp, om innovationer, teknologi och ekonomi. Tre exempel från resolutionen är:

- ”41. strive for further reduction of nutrient influx into the Baltic Sea and support the development of **technology** and **innovations** that will reduce the eutrophication of the Baltic Sea;”
- ”42. take further actions in order **to reduce ship emissions** in the Baltic Sea;”
- ”43. continue to support **investments** in green hydrogen **technologies** in order to reduce emissions of **carbon dioxide**;”

(Bspc 2021a)

I utdragen från resolutionen uppmanar konferensen till utveckling och innovation för att minska övergödningen av Östersjön, de föreslår investeringar i grön väteteknik för att minska koldioxidutsläppen samt uppmanar till ytterligare åtgärder för att minska utsläppen i Östersjön. Problemet som formuleras i policydokumentet är således utsläppen och de konsekvenser som dessa utgör för klimatet och miljön i Östersjöregionen. Men vilka antaganden underbygger problembilden och hur formuleras de bakomliggande problematiseringarna i policyförslagen?

Att Östersjökonferensen och dess deltagare är angelägna om miljö, klimat och ekologi är tydligt, där det i stort sett tycks råda konsensus:

- ”**environmental** and social **sustainability** are **cornerstones** of the BSPC:/...” (Bspc 2021b, 5)
- ”maintaining **high environmental standards** has been one of the **cornerstones** of the work of the BSPC in recent years.” (ibid, 12)
- ”strong cooperation and **environmental** and social **sustainability** as **cornerstones** of the organization.” (ibid, 32)

I dokumentärbroschyren (ibid, 5, 12, 32) står det återkommande om vikten att konferensen diskuterar klimat och arbetar för att mildra klimatförändringar. Ett ledord är ekologisk hållbarhet. Redan här går det med hjälp av Bacchis diskursiva verktyg att se ekologisk hållbarhet som ett koncept. Men ordet ekologisk hållbarhet är stort och kan innehålla många betydelser och definitioner, även om det till ytan först och främst är laddat med positiva associationer. Vad betyder ekologisk hållbarhet i Östersjökonferensen? Etablerat i konferensen är att Östersjöregionen delar på och vävs samman av det marina ekosystemet som är Östersjön. Ett gemensamt mål i Östersjökonferensens samarbete beskrivs som att “keeping our environment clean” (bspc 2021b, 10) och “mitigating effects of climate change and adapting to climate change...” (ibid). Det tydliga problemet som framställs av parlamentarikerna och de associerade med Östersjökonferensen är de klimatförändringar som händer i Östersjöns ekosystem. Under konferensen beskrivs problemen mer ingående när parlamentarikerna håller anföranden om ämnesområdet: “...the situation for the marine ecosystems is critical...” (Bspc2021e, 2) och “...we cannot solve the climate crises without healthy, sustainably used and well protected oceans...” (Bspc 2021f, 2). Haven, havet, Östersjön, behöver räddas.

Cicilie Tenfjord Toftby, ordförande för BSPC:s arbetsgrupp för klimatförändringar och biodiversitet säger i sitt anförande:

”When the Working Group was established it was decided that it should focus on the environmental aspect of climate change and biodiversity as well as on **innovation, technology and best practices.**”

(Bspc 2021e, 2)

Anders Mankler, statssekreterare för miljö- och klimatministern, Sverige, säger i sitt anförande:

”we need an ambitious climate policy. At the same time, resilient and healthy seas contribute to the absorption of large amounts of **carbon dioxide** – acting as a lever making other **climate measures more effective.**”

(Bspc 2021f, 2)

I klimat policydiskursen återfinns samma problembild av klimatkrisen som går att identifiera i resolutionen. Flera av de som håller anföranden instämmer med att problemet med, och de allvarliga konsekvenser av, klimatkrisen är ett problem orsakat av koldioxidutsläpp. Genom att minska koldioxidutsläppen, kommer klimatet och ekosystemen kunna räddas och återställas, eller i alla fall mildrar det problemen med klimatförändringar. Tre personer från olika länder uttrycker sig om koldioxid som problemet och ger även lösningar på utsläppsproblematiken i den tredje sessionen på konferensen:

- ”**The rising carbon dioxide concentration** in the atmosphere **leads to increased ocean acidification**, which is also a threat to several species in the food web...” (Bspc 2021f, 3)
- ”The seas play a key role in combating climate change. They absorb heat and **CO2**. ...some of them make a very effective **contribution to climate action. Blue carbon** ecosystems, for example seagrass beds and salt marshes.” (Bspc 2021d, 2).
- ”...we need to reduce the organic loads on the coastal areas and **restore carbon-rich ecosystems to build resilience.**”(Bspc 2021e, 3).

Det som hittills framgår av de utvalda segmenten är huvudsakligen tre viktiga underbyggande antaganden. Det första är att klimatförändringarna är ett betydande hot, det andra är att det är koldioxidutsläppen som orsakar miljöförstöring och det tredje är att det behövs innovation, tekniska lösningar och forskning för att åtgärda problemet.

En problematisering som underbygger resonemangen och som även tycks dominera den trettionde Östersjökonferensen går att formulera enligt följande: Om lösningen är mer

innovation, så är problemet att det i dagsläget inte finns tillräckligt med innovativa lösningar och teknologiska åtgärder. Hur minskar vi koldioxidutsläppen? En annan problematisering handlar om att koldioxidutsläppen är problemet. Problematiseringen av koldioxid går också att benämna som en bakomliggande kunskap som tas för givet (Bacchi 2009, 5). Med hjälp av den här studiens teori, feministisk diskursiv institutionalism, går det vidare att studera språket och problemframställningen som en konstruktion av institutionaliserade maskulina normer. Det dominerande synsättet som klimatpolicys diskuteras på under konferensen korrelerar starkt med antaganden som flera forskare menar härstammar från maskuliniserade normer där vikten av teknologi, innovation och utsläppsåtgärder står starka (Magnusdottir & Kronsell 2015, 319 & Hultman 2016, 29 & 31).

Ovan har policydiskursen kring klimat i den trettonde Östersjökonferensen kartlagts genom att studera tal och skrivelser om konferensen. Genom att kartlägga den dominerande problemrepresentationen och de underliggande antaganden som återfinns i klimatpolicydiskursen går det bättre att förstå vad som ramar in det bärande huvudkonceptet, nämligen den ekologisk hållbarheten. Men vad innebär det att problematiseringen baseras på innovation, koldioxidutsläpp och maskulina normer? Vad är *inte* problemen med klimatförändringar? Vad ryms inte i konceptet om ekologisk hållbarhet?

Att koldioxid är en stor faktor till klimatförändringar är inte fel. Det är vedertaget i de flesta sammanhang. Koldioxid leder till och orsakar den globala uppvärmningen (Naturvårdsverket u.å). Att i den här studien undersöka och förklara vilka kunskaper som ligger bakom policydiskurser är således inte att påstå att problemen inte är sanna. Inte heller är meningen att påstå att tankarna är oviktiga. Snarare är syftet att vidga förståelsen av problemrepresentationer. Problemrepresentationer påverkar hur det tänks kring problem och hur de kommer lösas. När ett sätt att tänka får dominans, leder det enligt Bacchis resonemang, till att andra problem tystas (Bacchi 2009, 1).

Hållbar ekologi, teknologi och koldioxidutsläpp – Vad innehåller de?

Andra delen av frågebatteriet

4. Vad lämnas oproblematiserat i problemframställningen? Finns det tystnader eller alternativa förståelser av ”problemet”?

Hur framställningen av problemen i Östersjökonferensens klimatpolicys ser ut går med hjälp av Bacchis frågor att undersöka på flera sätt. Den här studien har riktat in sig på teorin feministisk diskursiv institutionalism som förklarar hur normer, institutioner och även policys och diskurser influeras av könade mönster. Med hjälp av teorin går det att undersöka hur framställningen av koldioxidutsläpp och teknologisk utveckling opererar i klimatpolicys i Östersjökonferensen.

Maskulina språkliga mönster, ämnen och problematiseringar som påvisats i tidigare studier (Hultman 2016; Magnúsdóttir och Kronsell 2015) framträder också i den trettonde Östersjökonferensen. I materialet från konferensen problematiseras klimatkrisen flera gånger, erkänns och tas på stort allvar. Som lyfts i första delen av analysen: “keeping our environment clean” (Bspc 2021b, 10) och “mitigating effects of climate change and adapting to climate change...” (ibid). Det framgår en omsorg för klimatet och omtanke kring det marina ekosystemet runt Östersjön. Däremot skildras främst policydiskurser som handlar om teknologi, innovation och utsläpp: ”...focus on... innovation, technology and best practices.” (Bspc 2021e, 2) och ”...the development of technology and innovations that will reduce the eutrophication of the Baltic Sea;” (Bspc 2021a). Policydiskursen präglas av manliga värden och det återfinns inte någon konflikt mellan vad som framställs som problemet och vad som inte tas upp i den maskuliniserade policydiskursen.

Fråga fyra i Bacchis frågebatteri handlar om att försöka förstå vad som är oproblematiserat och vilka tystnader som finns (Bacchi 2009,12). Med en feministisk kritik av den dominerande maskulina policydiskursen går det bland annat att lyfta klimatpolicy fältets komplexitet, där diverse dimensioner i realiteten går att tas i beräkning. Att den dominerande problembilden rör sig kring koldioxidutsläpp, tekniska lösningar och innovationer leder till att andra problematiseringar tystas. Exempelvis problematiseringar kring att klimatförändringar påverkas av livstilsval, beteenden och beroendet av fossila bränslen (Magnúsdóttir & Kronsell 2015, 309 & 316). Samma tystnader återfinns i policydiskursen i konferensen. I Östersjökonferensen har lösningar som rör sig kring ”blue carbon” (Bspc 2021d, 2), minskade utsläpp i Östersjöregionen och ökade tekniska lösningar i första delen av analysen berörts. Det

dolda genuskodande språket lämnar flera saker oproblematiserat. Exempelvis är intressanta följdfrågor till den dominerande problembilden: Vad skulle hända om problemet inte var tekniskt? Vad skulle hända om parlamentarikerna började problematisera bilister? Vad skulle hända om policydiskursen handlade om det relationella känslomässiga band till naturen? Slutligen: Vad skulle hända om de maskulina normerna utmanades, eller byttes ut? Att policydiskursen i den trettionde Östersjökonferensen blivit så pass maskuliniserad kan bero på flera saker. En möjlig tolkning är att det maskuliniserade språket är så pass djupt institutionaliserat att policyskapare, oavsett kön har accepterat och anpassat sig till klimatpolicy diskursen (Magnusdottir och Kronsell 2015, 319). Genom att analysera konferensen, resolutionen och den relaterade dokumentärbroschyren går det också att förstå hur policys skapas i samband med och i relation till aktörer, strukturer och språkliga normer. Där en feministisk kritik av problembilden helt enkelt är att de dominerande maskulina maktstrukturerna förskjuter andra viktiga problemrepresentationer som är undergivna de som är maskulint kodade och ingrodda i det politiska språket.

6.0 Slutsatser

I följande avsnitt kommer jag att presentera och diskutera slutsatser och resultat från det analyserade materialet. Jag kommer också att besvara och diskutera studiens frågeställningar.

De första två frågeställningarna i föreliggande studie är: ”Vilka policys diskuteras i den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen?” och ”Vilka problematiseringar underbygger framträdande policys i den trettionde parlamentariska Östersjökonferensen?”

Utifrån min analys går det att dra ett flertal slutsatser i förhållande till frågeställningarna. Ur materialet har främst två policyområden kartlagts. Det ena policyområdet har rört det fördjupade samarbetet i regionen, och det andra har rört policys om klimat och biodiversitet. Policys som rörde samarbetet i regionen handlade om att fördjupa samarbetet, stärka välbefindandet, säkerheten och den regionala identiteten samt att genom ökat samarbete hantera nuvarande och framtida hot. Policys som berörde klimat och biodiversitet handlade främst om teknik, innovation och förslag för att minska utsläpp runt och i Östersjön för att mildra klimatförändringar. När Bacchi flera gånger skriver om komplexiteten i policys och de många underliggande antaganden som kan rymmas i dem har det i analysen blivit tydligt att

komplexiteten är ett faktum. Vidare visade det sig finnas flera underliggande problematiseringar i policyområdena. För att undersöka dessa har både teori och metod varit värdefulla verktyg.

I analysdel 1 lyfts underliggande problematiseringar om att Östersjöregionen blir starkare och motståndskraftigare om samarbetet utökas och en starkare regional identitet etableras. Enade är lika med starka. Den ”enade” och ”starka” regionen beskrevs i analysen som en hård biljardboll och den dominerande policydiskursen kopplades även ihop med ett institutionaliserat maskulint språkbruk där säkerhetsbegreppet i konferensen analyserades som underbyggt av en patriarkal säkerhetslogik. I analysdel 2 handlade de underliggande problematiseringarna om att klimatförändringarna och Östersjöregionen påverkas, försuras och förstörs av utsläpp, och för att lösa dessa problem behövs mer teknik, bättre innovation och mindre utsläpp. Jag identifierade två problematiseringar som jag även identifierade som underbyggda av ett maskulint språkbruk och maskulina normer. Den ena logiken grundade sig på att inte finns tillräckligt med teknik och gröna innovationer. Den andra problematisering om att koldioxid är problemen till klimatförändringar, då fokus låg på utsläpp.

Även den tredje frågeställningen för den här uppsatsen besvarats. Frågan lyder: ”Finns det dolda, genuskodade policys i policydiskurserna?”

Med facit i hand går det att konstatera att teorin gjorde det svåra uppdraget att kartlägga något som är ”tyst” enklare. I analysdel 1 besvarar jag frågan om tystnader i relation till de policydiskurser som jag benämnt ”den starka regionen” och den ”starka regionala identiteten”. Eftersom problembilderna kartlagdes som uppbyggda av maskulina normer går det med feministiska kritiska glasögon även att resonera kring områden som stängs ute, eller tystas, ur den dominerande diskursen. I policydiskursen om den starka regionen formuleras inga förslag som exempelvis rör kön, klass eller etnicitet och när säkerhetsbegreppet diskuteras befästs en bild av regionen som en entitet vilken skyddar och ger säkerhet. Där ett alternativt säkerhetsbegrepp skulle kunna inkludera säkerhet i hemmen, säkerhet för kvinnor eller säkerhet från strukturellt våld, för att nämna några exempel.

För analysdel 2 fastställdes policydiskursen också som maskuliniserad, där både problemen, lösningarna och policydiskursen gick att kategorisera utifrån tidigare forskning och med hjälp av uppsatsens teori. I analysen ställer jag frågan: Vad skulle hända om de maskulina normerna

utmanades, eller byttes ut? Och konstaterar att de maskulina maktstrukturerna förskjuter andra viktiga problemrepresentationer som är undergivna i det politiska språket och därför hamnar i skuggan. När problemen och lösningarna rörde sig kring teknologi, innovation och utsläpp befästa i maskuliniteter, tystades exempelvis problem om beteende, livsval och beroendet av fossila bränslen ner, eftersom de inte rymts i den rådande problematiseringen.

Slutsatsen blir således att det finns dolda genuskodade klimatpolicys i den trettionde Östersjökonferensen. Att policys som skapas i Östersjökonferensen skulle vara genuskodade är inget som ur min analys framkommit som ett öppet ämne för konferensen. När språkligt patriarkala maktstrukturerna tydliggjorts i den här studien går dessa tyst förbi i konferensen. Begreppen som cirkulerar tycks varken utmanas, utvidgas eller bryta de etablerade policydiskurserna, vilket resulterar i att det genuskodade språket förblir dolt. Resultatet blir även att de policyförslag som skapas i Östersjökonferensen upprätthåller den patriarkala ordningen och exkluderar problemformuleringar som skulle kunna vidga debatten, inkludera värdefulla perspektiv och ta hänsyn till rådande maktstrukturer i samhället.

7.0 Diskussion

I följande kapitel kommer jag diskutera de slutsatser som framkommit och sätta uppsatsen i ett större sammanhang. Jag kommer att diskutera brister och styrkor med studien. Slutligen kommer jag begrunda förslag kring framtida forskning inom studiens forskningsämne.

Inledningsvis konstaterade jag att det återfinns flera uppmaningar från tidigare feministiska forskare att fylla i tystnaden kring kön, språk, politik och makt. Jag konstaterade även att policystudier inom Östersjöregionen var relativt outforskade och att nästintill ingen forskning om Östersjökonferensen finns. Vidare har den här uppsatsen positionerat sig i relation till denna uppmaning och påbörjat en kartläggning av patriarkala maktstrukturer som formar det politiska språket, dess verkningsram och problemformulering. Således blir uppsatsen en till pusselbit i det feministiska forskningspusslet. Insikterna om att det finns ett dolt genus kodat språk är även av vikt för policysskapare i alla olika led, som med hjälp av medvetenhet, även kan vara en bidragande kraft till att förändra de underliggande problematiseringarna.

Uppsatsen innehåller flera intressanta aspekter, men tåls även att kritiseras. En kritik mot studien har sitt ursprung ur ett positivistiskt perspektiv. För den som letar efter ”objektiva”

svar kan en tydlig brist med uppsatsen vara att den ses som subjektiv. Som tidigare nämnt grundar sig dock den här studien på epistemologiska och ontologiska antaganden om att verkligheten konstrueras och att leta efter sanningar är omöjligt, eftersom det inte finns ”en sann verklighet”.

En annan brist med studien är det omfång som den förmått att hantera. För att kunna kartlägga mer robusta svar skulle det vara fruktbart med en större mängd material, kanske även andra teorier eller metoder som jag inte har övervägt. Även frågeställningarna skulle kunna besvarats mer djupgående om fördjupade perspektiv från teorin fått plats och kunnat utvecklats mer, något som tiden och sidorna för den uppsatsen inte räckte till. Trots att teorin har varit värdefull, tar den ingen hänsyn till andra faktorer som skulle kunna vara avgörande för de policydiskurser som skapas i konferensen. Exempelvis klassbakgrunder eller etnicitet, eller andra sätt att studera språk. Trots detta är det min ståndpunkt att uppsatsen tar avstamp i ett område och med perspektiv som på flera sätt är värdefulla för den statsvetenskapliga disciplinen, såväl som för policyskapare.

7.1 Framtida forskning inom ämnet

I inledningen av uppsatsen redogjordes det för tidigare forskning där flera intressanta ingångspunkter för uppsatser uppdagade sig. Varför genomförs så många möten? På vilka sätt går det att studera språk, makt, policys och genus? Med avstamp i den här studien går det att ta flera vägar för framtida forskning.

I uppsatsen studeras policydiskurser utan hänsyn till vilka aktörer, eller länder som talar. Målet var att fånga policydiskurser. Men det vore även intressant att kartlägga hur policydiskurser skiljer sig från land till land i Östersjöregionen, och i andra internationella sammanhang. Influeras länderna av varandra eller finns det ett enat internationellt språk? Under uppsatsens gång har mycket litteratur som inte behandlas i uppsatsen uppdagat sig. Bland annat artiklar som undersökt internationella sammanhang, språk och policys och kopplat ihop språk med vissa ämnen. Exempelvis språk och ideologi, eller språk och regionalism. Att kartlägga hur och varför ett visst språk har uppkommit skulle vidare varit intressanta aspekter att gräva djupare i, eftersom det i den här uppsatsen är tydligt att språk formas och påverkas av såväl aktörer, sammanhang, normer och institutioner. Ett sätt att

fördjupa förståelsen är även att i en större studie inkludera fler av frågorna i Bacchis frågebatteri.

Slutligen vore det fruktbart att fortsätta utbygga den statsvetenskapliga disciplinen och i framtida forskning fortsätta bryta tystnader kring kön, makt och språk. I den här studien har språket legat i centrum, men att fundera på hur språk och aktör mer konkret samexisterar och påverkar varandra skulle också vara intressant. Östersjökonferensen har som inledningsvis nämnts, existerat sedan 1991, och det finns vidare många aspekter att studera. I en tid där Ryssland invaderat Ukraina, och Sverige och Finland verkar röra sig mot Nato, vad kommer ske för det Nord-Baltiska samarbete och makro-regionen? Kommer policydiskurserna förändras? Kommer den familjelika stämningen kompromissas? Kommer de underliggande maktstrukturerna i framtiden utmanas?

8.0 Litteraturförteckning

8.1 Litteratur

Bacchi, C. 2009. *Analysing policy: What's the problem represented to be?*. Melbourne: Pearson Education Australia.

Bacchi, C. 2008. *Woman, policy and politics – the construction of policy problems*. King's Lynn, Norfolk: Sage publications.

Bacchi, C & Eveline, J. 2010. What are we mainstreaming when we mainstream gender? I Bacchi, C & Eveline, J (red.). *Mainstreaming Politics: Gendering Practices and Feminist Theory*. Adelaide: University of Adelaide Press, 87-109.

Baldersheim, H & Ståhlberg, K. 1999. Regionernas Norden – Från enhetsstat till utvecklingsregion. I Ståhlberg, K (red.). *Den nordiska modellen i brytningstid*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet, 103-118.

Bergström, G & Boréus, K. 2005. *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Eduards, M. 2007. *Kroppspolitik: Om Moder Svea och andra kvinnor*. Stockholm: Atlas akademi.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A & Wängnerud, L. 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4. uppl. Stockholm: Norstedts juridik.

Fasone, C. 2013. The Baltic Sea Region as a Laboratory for Inter-parliamentary "Dialogue". I Costa, O., Dri, C & Stavridis, S (red.). *Parliamentary Dimensions of Regionalization and Globalization*. London: Palgrave Macmillan, 126–148.
https://doi.org/10.1057/9781137322746_7

Galbreath, D. J., Lašas, A., & Lamoreaux, J. W. 2008. *Continuity and Change in the Baltic Sea Region*. Leiden, Nederländerna: Brill.

- Hall, P., Leppänen, V., Åkerström, M. 2019. *Mötesboken – Tolkningar av arbetslivets sammanträden och rosévinsmingel*. Malmö: Égalité.
- Hudson, C., Rönnblom, M & Teghtsoonian, K. 2017. *Gender, Governance and Feminist Analysis - Missing in Action?* England: Routledge.
- Kenny, M. 2013. A Feminist Institutional Approach. I Kenny, M (red.). *Gender and Political Recruitment. Gender and Politics*. London: Palgrave Macmillan, 34-62.
- Knudsen, F.O. 2007. Chapter 1 – An overall perspective on regional power strategies. I Knudsen, F. O (red.). *Security Strategies, Power Disparity and Identity: The Baltic Sea Region*. England: Routledge, 1-8.
- Luker, K. 2010. *Salsa Dancing into the Social Sciences*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Reuter, M. 2010. *Networking a Region Into Existence? Dynamics of Civil Society Regionalization in the Baltic Sea Area*. Tyskland: Berliner Wissenschafts-Verlag.
- Shymick, C. 2013. The Baltic Sea region – Who cooperates with whom, and why? I Bellini, N & Hilpert, U (red.). *Europe's Changing Geography: The Impact of Inter-regional Networks*. London: Routledge, 67-81.
- Wekerle, R.G. 2013. Interrogating Gendered Silences in Urban Policy Regionalism and alternative visions of a caring region. I Peake, L & Rieker, M (red.). *Rethinking Feminist Interventions into the Urban*. London: Taylor & Francis Group, 294-325.
- Williams, L. K. 2001. *The Baltic Sea region: forms and functions of regional co-operation*. Gdansk: University of Silesia Press.

8.2 Vetenskapliga artiklar

Bacchi, C. 2000. Policy as Discourse: What does it mean? Where does it get us?. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education* 21(1): 45-57.

Bacchi, C & Rönnblom, M. 2011. Feminist Discursive Institutionalism - what's discursive about it? *Paper presenterat på 'the 2nd European Conference on Politics and Gender'*. Budapest:1-19.

Benstead, L. J. 2020. Conceptualizing and measuring patriarchy: The importance of feminist theory. *Mediterranean Politics* 26 (2): 234-246.

Butler, J.1988. Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory. *Theatre Journal* 40 (4): 519-531.

Egnell, R. 2016. Feministisk utrikespolitik i teori och praktik. *Statsvetenskaplig tidskrift* 118 (4): 563–587. <https://journals.lub.lu.se/st/article/view/16441>

Hajer, M. 2004. Discourse Analysis and the Study of Policy Making. *European Political Science* 2 (1): 61-65.

Hultman, M. 2016. Green Men? Conceptualisations of Masculinities in Environmental Politics. *Kulturella perspektiv* 25 (1): 28–39.

Kurunmäki, J. 2016. Challenges of Transnational Regional Democracy: Baltic Sea Parliamentary Conference, 1991–2015. *Comparativ* 26 (5): 43–57.

Kronsell, A & Magnusdottir, L. G. 2015. The (In)Visibility of Gender in Scandinavian Climate Policy-Making. *International Feminist Journal of Politics* 17 (2): 308-326.

Lowndes, V. 2014. How Are Things Done Around Here? Uncovering Institutional Rules and Their Gendered Effects. *Politics & Gender* 10 (4): 685-691.

Mackay, F., Kenny, M & Chappell, L. 2010. New Institutionalism Through a Gender Lens: Towards a Feminist Institutionalism?. *International Political Science Review* 31(5): 573–588.

Mackey, F & Waylen, G. 2014. Introduction: Gendering “New” Institutions. *Politics & Gender* 10 (4): 489 – 494.

Melchiorre, T. 2015. The protection of the sea as a cooperation area case in the Baltic Sea region. *Regions and Cohesions* 5 (3): 109-136.

Skott, J. 2002. Cross-border Governance in the Baltic Sea Region. *Regional & Federal Studies* 12 (4): 135-153.

Tepper, J. S. 2004. Setting Agendas and Designing Alternatives: Policymaking and the Strategic Role of Meetings. *Review of policy research* 21(4): 523-542.

8.3 Webbsidor

Bspc A = Bspc. 2021. *Conference Resolution 30 BSPC*. <https://www.bspc.net/30-bspc-resolution-2021-adopted/>

Bspc B = Bspc. 2021. *Programme 30th BSPC*. <https://www.bspc.net/program-baltic-sea-parliamentary-conference-2021-2021-08-27-1/>

Bspc C= Bspc. 2021. *Søreide at 30 BSPC*. <https://www.bspc.net/1-soreide/>

Bspc D = Bspc. 2021. *Schulze notes at 30 BSPC*. https://www.bspc.net/3-schulze_notes/

Bspc E = Bspc. 2021. *Tenfjord-Toftby at 30 BSPC*. <https://www.bspc.net/3-tenfjord-toftby/>

Bspc F = Bspc. 2021. *Mankler at 30 BSPC*. https://www.bspc.net/3-mankler_notes/

Bspc G = Bspc. 2021. *Programme 30th BSPC*. <https://www.bspc.net/program-baltic-sea-parliamentary-conference-2021-2021-08-27-1/>

Bspc. u.å. *The Baltic Sea parliamenrary conference*. <https://www.bspc.net/about-bspc/the-baltic-sea-parliamentary-conference/> (Hämtad 15/04-2022)

Federation Council. u.å. *Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)*.
<http://council.gov.ru/en/activity/crosswork/dep/68/> (Hämtad 13-03-2022)

Naturvårdsverket. u.å. *Därför blir det varmare*.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatfakta/darfor-blir-det-varmare/> (Hämtad 20-05-2022)

Riksdagen (2021). Riksdagen stod värd för den 30:e parlamentariska Östersjökonferensen.
<https://www.riksdagen.se/sv/aktuellt/2021/sep/1/riksdagen-stod-var-d-for-den-30e-parlamentariska-ostersjokonferensen/> (Hämtad 13-03-2022)